

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ
mgyoe.com

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏
အထိမ်းအမှတ်နေ့များ

ပြိုင်ပွဲဝင် အထိမ်းအမှတ်နေ့ စာစီစာကုံးများ ဖြိုးသာရ

mgyc.com

ပြိုင်ပွဲဝင်
အထိမ်းအမှတ်နေ့
စာစီစာကုံးများ

မြိုးသာရ

ISBN 9789997112316

PTY33

9 789997 112316

1,300.00KS

m g y. com
 ပြိုင်ပွဲဝင်အထိမ်းအမှတ်နေ့စာစီစာကုံးများ
 ပြီးသာရ

ပုံနှိပ်ပုတ်စာမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၄၀၀ ၇၃၅ ၀၆၁၁
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၄၀၀ ၇၇၄ ၀၆၁၁
ထုတ်ဝေသူ	-	ဦးစန်းဦး
ပုံနှိပ်သူ	-	ဒေါ်ဝင်းမာ

မျက်နှာပုံးဒီပိုင်း	-	အပ်အက်စ်အို
ကွန်ပျူတာပလင်	-	အီးဂဲလ်
လက်ခွဲဝလင်	-	အေလက်
စာအုပ်ချုပ်	-	သစ္စာ

၀ ၀ ၀

ပြီးသာရ
 ပြိုင်ပွဲဝင်အထိမ်းအမှတ်နေ့စာစီစာကုံးများ/
 ပြီးသာရ - ရန်ကုန်၊
 စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ၊ ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၁၊
 စာမျက်နှာ ၁၂၄ မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၀.၅ စင်တီ
 (၁) ပြိုင်ပွဲဝင်အထိမ်းအမှတ်နေ့စာစီစာကုံးများ

၂၀၁၁ ဒီဇင်ဘာလ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀
 ရောင်းစျေး ၁ ၃ ၀ ၀ ကျပ်

မာတိကာ

၁။	ကမ္ဘာလူဦးရေနေ့ (ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်) World Population Day လူတိုင်း မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စောင့်ရှောက်မှုရှိရမည်။	၁
၂။	ကမ္ဘာဆရာများနေ့ (အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်) World Teachers' Day ပန်းမြိုင်လယ်က ဥယျာဉ်မှူး	၈
၃။	ကမ္ဘာမိုးလေသဝနေ့ (မတ်လ ၂၃ ရက်) World Weather Day ပြည်သူ့အတွက် မိုးလေဝသ	၁၂
၄။	ကမ္ဘာ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါက ကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ (နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်) World Diabetes Day ဆီးချို သွေးချို ထိန်းသိမ်းဖို့၊ ယခုကပင် စကြစို့	၁၇
၅။	နိုင်ငံတကာ စာတတ်မြောက်ရေးနေ့ (စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်) International Literacy Day လူသားစွမ်းရည်မြင့်မားဖို့၊ စာတတ်မြောက်ရေးအားပေးဖို့	၂၃
၆။	ကမ္ဘာ့ခုခံအား ကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးနေ့ (ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်) World AIDS Day ခွဲခြားမှုကို ရှောင်ကြဉ်လို့၊ ကာကွယ်ကုသစောင့်ရှောက်ဖို့	၂၇
၇။	အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မသန်စွမ်းသူများနေ့ (ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်) International Day of Persons With Disabilities ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များမှာ၊ မသန်စွမ်းသူများအရေး ထည့်သွင်းဖို့ရာ၊ ပြုထားကတိတည်ကြပါ။	၃၂

- ၈။ ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ (ဇွန်လ ၅ ရက်) ၃၈
World Environment Day စိမ်းလန်းပါစေ ကမ္ဘာမြေ
- ၉။ ကမ္ဘာ့တီဘီရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးနေ့ (မတ်လ ၂၄ ရက်) ၄၃
World Tuberculosis Day တီဘီကင်းစင် မြန်မာပြည်တစ်ခွင်
- ၁၀။ ကမ္ဘာ့သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရေးနေ့ (ဇူလိုင်လ ၇ ရက်) ၄၇
World Cuvivation Day လူထုအတွက် သစ်တောများ
- ၁၁။ ကမ္ဘာ့စိတ်ကျန်းမာရေးနေ့ (အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်) ၅၃
World Mental Health Day
စိတ်ကျန်းမာမှုဂရုပြု၊ ကုသကြင်နာစောင့်ရှောက်ပါ။
- ၁၂။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သက်ကြီးရွယ်အိုများနေ့ ၅၇
(အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်)
International Day of Older Persons
သက်ရွယ်စုံညီ လူ့ဘောင်ဆီသို့
- ၁၃။ ကမ္ဘာ့ ရေသယံဇာတနေ့ (မတ်လ ၂၂ ရက်) ၆၁
World Water Day
ရေသယံဇာတ ပစ္စည်းများအရှည်တည်တံ့ရေး၊ ဝိုင်းဝန်းကာကွယ် ထိန်းသိမ်းပေး
- ၁၄။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သတင်းကွန်ရက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးနေ့ ၆၆
(မေလ ၁၇ရက်)
International Telecommunication and Information Society Day
ဆက်သွယ်ရေးကွန်ရက်တိုးတက် လွယ်ကူ တို့ပြည်သူ
- ၁၅။ ကမ္ဘာ့နှလုံး ကျန်းမာရေးနေ့ (နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်) ၇၁
World Heart Day
နှလုံးရောဂါကာကွယ်ရေး၊ ကြိုတင်သတိပြု ဆင်ခြင်ပေး
- ၁၆။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးအလွဲသုံးမှုနှင့် ၇၅
(ဇွန်လ ၂၆ ရက်) တရားမဝင်ရောင်းဝယ်မှု တိုက်ဖျက်ရေးနေ့
International Day against Drug Abuse and Illicit Trafficking
မူးယစ်ဆေး လွှမ်းမိုးစိုးမိုးနေရင် မင်းဘဝ၊ မင်းမိသားစု၊ မင်းပတ်ဝန်းကျင် မလုံခြုံပါ။

- ၁၇။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂနေ့ (အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်) - ၇၉
 United Nations Day
 ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်ရေးအတွက်အားထားရာ
- ၁၈။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးနေ့ (ဧပြီလ ၇ ရက်) ၈၅
 World Health Day
 မြို့ပြလူမှုဘဝမြင့်မားရေး၊ ကျန်းမာရေးကို မြှင့်တင်ပေး
- ၁၉။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အမျိုးသမီးများနေ့ (မတ်လ ၈ ရက်) ၉၁
 International Women's Day
 အားလုံးတန်းတူတိုးတက်ရေး အခွင့်အလမ်း အခွင့်အရေးကူညီပေး
- ၂၀။ မြေကမ္ဘာနေ့ (ဧပြီလ ၂၂ ရက်) ၉၇
 International Mother Earth Day
 ဖိအား အပေးခံနေရသော မိခင်မြေကမ္ဘာ
- ၂၁။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆင်းရဲမွဲတေမှု တိုက်ဖျက်ရေးနေ့ (အောက်တိုဘာ ၁၇ ရက်) ၁၀၃
 International Day for the Eradication of Poverty
 ဆင်းရဲမွဲတေလျော့စေရေး၊ ရိက္ခာပိုမိုထုတ်လုပ်ပေး
- ၂၂။ ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့ (ဇွန်လ ၁၄ ရက်) ၁၁၀
 အသက်ပေါင်းများစွာ ကယ်တင်၍၊ ဝိုင်းဝန်းသွေးလှူကြပါစို့။
- ၂၃။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘာဝဘေးလျော့ချရေးနေ့ (အောက်တိုဘာ ဒုတိယပတ် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့) ၁၁၄
 'သဘာဝဘေးဒဏ်၊ ကြိုကြိုခံ၊ ဘေးရန် လျော့ထား အသင်လူသား
- ၂၄။ ကမ္ဘာ့ ဆေးလိပ်မသောက်ရေးနေ့ (မေ ၃၁ ရက်) ၁၂၁
 ဆေးလိပ်ဆေးရွက်ကြီး အန္တရာယ်ကင်းဝေးဖို့၊
 ဥပဒေစည်းကမ်းအတိုင်း အလေးထားလို့၊ ဝိုင်းဝန်းလိုက်နာဆောင်ရွက်ဖို့။

mgyc.com

mgyc.com

အမှာ

ဤပြိုင်ပွဲဝင် အထိမ်းအမှတ်နေ့ စာစီစာကုံးများကို ၂၀၁၁ ခုနှစ် မတ်လတွင် ပြုစုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အထိမ်းအမှတ်နေ့နှင့် ပတ်သက်သော အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် ကာလကို တတ်နိုင်သမျှ ရှာဖွေတင်ပြထားပြီး အနာဂတ်ကာလကို ရည်ညွှန်း ရေးသားထားပါသည်။

စာစီစာကုံးများပါ အချက်အလက်များ တိကျခိုင်မာမှုရှိရန် လုံလောက်သော ကိုးကားမှုများ ပြုလုပ်ပေးထားပါသည်။ ဤစာစီစာကုံးများကို မှီငြမ်း၍ ပြိုင်ပွဲဝင် ကြသည့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများအနေဖြင့် မိမိရေးသားသော ခုနှစ်ကို မျက်ခြည်မပြတ်ရန် လိုပါသည်။ လက်ရှိအခြေအနေကို ရှာဖွေထည့်သွင်း ဖြည့်စွက် ရေးသားရပါမည်။

တစ်နှစ်နှင့်တစ်နှစ် ပြောင်းလဲသတ်မှတ်သော ဆောင်ပုဒ်များနှင့် ကိုက်ညီ အောင် ပြုပြင်ရေးသားရပါမည်။ စာစီစာကုံးသည် ကျက်စာမဟုတ်ဟု ဆိုသော် လည်း ဤအထိမ်းအမှတ်နေ့ စာစီစာကုံးများကမူ ကျက်မှတ်သိရှိသင့်သော အချက်အလက်များ ပါရှိနေသဖြင့် ဝယ်ရုံဖြင့် မရပါ။ မှတ်သားကြရပါမည်။ ဆက်လက်ရှာဖွေလေ့လာဆည်းပူးကြရပါမည်။

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများကိုသာမက ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလှုပ်ရှားမှု များကိုပါ လက်လှမ်းမီအောင် ကြိုးစားစုဆောင်းရေးသားရပါမည်။

သို့ဖြစ်ရာ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီးက ချမှတ်ထားသော အထိမ်းအမှတ်နေ့ကြီးများကို ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား ပီပီ သိရှိနားလည်ခံယူပြီး ကြိုဆိုဂုဏ်ပြုကြရ မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီးသည် ကမ္ဘာ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားများအတွက် လိုအပ်ချက်များအပေါ် မူတည်ကာ အထိမ်းအမှတ်နေ့များကို မကြာခဏ သတ်မှတ်ပေးလေ့ရှိပါသည်။ အထိမ်းအမှတ်နေ့များစွာရှိသည့် အနက် မြန်မာနိုင်ငံ ပါဝင်ကျင်းပသော အထိမ်းအမှတ်နေ့များကို ကြိုးစားရှာဖွေပေးလိုက်ပါသည်။

ဤစာစီစာကုံးများသည် ကျောင်းသင်ဘာသာရပ်များဖြင့် လုံးထွေး၍ ပြင်ပ ဗဟုသုတ ရှာမှီးချိန် နည်းပါးသော ကျောင်းသူကျောင်းသားများအတွက် အားဖြည့် အထောက်အကူပြု နိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။
ယူတတ်ကြပါစေ။

မှတ်ချက်

ပြိုင်ပွဲဝင် ကျောင်းသူကျောင်းသားများအတွက် ဤအထိမ်းအမှတ်နေ့ ဂုဏ်ပြုစာစီစာကုံး များအားလုံးကို ၂၀၁၀၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်း မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ၊ ကြေးမုံသတင်းစာတို့မှ ခေါင်းကြီးပိုင်းများ၊ ဆောင်းပါးများ၊ သတင်းများမှ ကိုးကားပြုစုထားပါသည်။

စာရေးသူ

**ကမ္ဘာလူဦးရေနေ့ ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်
World Population Day 11 July**

လူတိုင်း မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စောင့်ရှောက်မှုရှိရမည်။

ကမ္ဘာနိုင်ငံအသီးသီးသည် ကမ္ဘာလူဦးရေအထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားများကို လူဦးရေ ဆိုင်ရာ ပြဿနာများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ဆက်သွယ်မှုအပေါ် ပိုမိုသဘောပေါက်လာစေရန် ဟူသည့် ဦးတည်ချက်ဖြင့် နှစ်စဉ် ဇူလိုင် ၁၁ရက်နေ့ ရောက်တိုင်း ကျင်းပလာခဲ့ကြပါသည်။

ယနေ့ကမ္ဘာကြီး၏ လူဦးရေသည် တစ်ဟုန်ထိုး တိုးတက်များပြားလျက် ရှိနေပါသည်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာလူဦးရေသည် ၅ဘီလီယံ ရှိခဲ့ပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် ၆ ဘီလီယံအထိ တစ်ဟုန်ထိုး ချင်းတိုးပွားလာခဲ့သည်။ နေ့စဉ် ကမ္ဘာ လူဦးရေစစ်တမ်းများအရ ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဇွန်လ၁ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာလူဦးရေသည် ၆ဒသမ ၇ ဘီလီယံကျော်ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။

တိုးပွားလာသော လူဦးရေကို ထိန်းချုပ်ရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ လက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ကုလသမဂ္ဂလူဦးရေ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ UNFPA ကို ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါ သည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးမှ ကြီးမှူး၍ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ် လူဦးရေညီလာခံကို ကျင်းပခဲ့ပါ သည်။ ထောက်ခံအားပေးမှုများဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူဦးရေသန်းပေါင်း ၅၀၀၀ ပြည့်ခဲ့သော

နေ့ ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့ကို ကမ္ဘာလူဦးရေနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ကုလသမဂ္ဂ၏ လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်အဖြစ် နှစ်စဉ် ကျင်းပလျက်ရှိပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂ လူဦးရေ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့အနေဖြင့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရအဖွဲ့များ ပြည်တွင်းပြည်ပ အလှူရှင်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ လူဦးရေ ထိန်းညှိခြင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးပညာပေးခြင်း၊ တိုးပွားလာသည့် လူဦးရေအတွက် စားဝတ်နေရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ကိစ္စရပ်များ အချိုးကျဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း တို့ကို ဖော်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂ လူဦးရေ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့မှ လူဦးရေဆိုင်ရာ ပညာရှင်များ၏ စစ်တမ်းအရ စက္ကန့်တိုင်း လူသုံးယောက် တိုးပွားနေပြီး တစ်နေ့လျှင် လူဦးရေ ၂၅၅၀၀၀ နှုန်းဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် လူဦးရေ ၉၄ သန်း တိုးပွားလျက်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်း တွက်ချက်ထားပါသည်။ လက်ရှိ လူဦးရေတို့ နှုန်းအတိုင်းတိုးလာမည်ဆိုလျှင် သို့မဟုတ် အငတ်ဘေး၊ စစ်ဘေး၊ ရောဂါဘေးနှင့် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ ဝင်ရောက်ဒုက္ခပေးခဲ့ပါက ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်သို့ရောက်ရှိချိန်တွင် ကမ္ဘာလူဦးရေမှာ ၈ ဒသမ ၃ ဘီလီယံအထိ ရှိလာနိုင်ပါသည်။

လူဦးရေသာ အဆမတန်တိုးပွားနေသော်လည်း အကန့်အသတ်ဖြင့် တည်ရှိသော ရေ၊ မြေ၊ တောတောင်စသည့် သဘာဝ သယံဇာတများကို ပြန်လည် ဖြည့်တင်းရန် နည်းပညာဖြင့် မစွမ်းဆောင်နိုင်သေးပါ။ လူတစ်ဦးစီအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် စားနပ်ရိက္ခာ မလုံလောက်ခြင်း၊ လေကောင်း လေသန့်ရှူရှိုက်ရန် ခက်ခဲခြင်း၊ ရေကောင်းရေသန့် သောက်သုံးရန် ခက်ခဲခြင်းစသော စိန်ခေါ်မှုများ ရှိလာနိုင်ပါသည်။

ယနေ့ကမ္ဘာကြီး၏ စီးပွားရေးကို လေ့လာကြည့်မည်ဆိုပါက ကမ္ဘာကြီး တစ်ခုလုံး၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှုန်းသည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ငါးရာခိုင်နှုန်းရှိ နေရာက ၂၀၀၈ တွင် ၂ဒသမ ၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ စီးပွားရေး ကျွမ်းကျင်သူများ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ ၂၀၀၉ခုနှစ်တွင် ၀ ဒသမ ၉ ရာခိုင်နှုန်း အထိ ကျဆင်းလာခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှုန်း တစ်ရာခိုင်နှုန်းကျတိုင်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ အရေအတွက် နှုန်း ၂၀ တိုးနေပါသည်။ လက်ရှိ ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူဦးရေသန်းပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်သည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု ဒဏ်ကို အလွန်အမင်း ခံစားနေကြရပေသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ဝန်းကျင်မှစပြီး ဆင်းရဲသူ အချိုးအားဖြင့် အနည်းငယ်ကျဆင်းသွားသော်လည်း အရေအတွက် အနေဖြင့် တိုးတက်လျက်ရှိ နေပေသေးသည်။ ဤသို့စီးပွားရေးကျဆင်းနေမှုသည်

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများကို ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျှော့ချရန် ကြိုးပမ်းနေသော ကုလသမဂ္ဂ ထောင်စုနှစ် ရည်မှန်းချက်များကို အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံမှ ကျင့်သုံးသော စားသုံးသူ ယဉ်ကျေးမှု Culture of Consumerism ၏ ဆိုးကျိုးအရ စတော့ရှယ်ယာ ဈေးများထိုးကျ သွားပြီး ပြည်တွင်း စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ စက်မှုဇုန် ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍအချို့ ရပ်ဆိုင်းလိုက်ရသည့်အတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း များ ကျဆင်းကာ ပြည်သူများ၏ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေများလည်း ကျဆင်းခဲ့သည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံး လွှမ်းခြုံဆက်စပ်နေမှုများအရ အမေရိကန်နိုင်ငံမှ စတင်ဖြစ်ပွားခဲ့ သော ကမ္ဘာ့ငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင်လည်း အထိုက်အလျောက် သက်ရောက်ခံစားခဲ့ကြရပါသည်။ ထိုပြဿနာသည် ကမ္ဘာ့ မိသားစုဝင်များ၏ဘဝများကို အနည်းနှင့်အများ ယိုင်နဲ့သွားစေခဲ့ပါသည်။ စီးပွားရေးကျဆင်းမှု၏ နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာအဖြစ် အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း၊ ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်လျှော့ချခြင်းကြောင့် ရောဂါဘယ ထူပြောခြင်း၊ ပညာသင် အခွင့်အလမ်းများ လက်လွတ် ဆုံးရှုံးခံရခြင်း စသည်တို့ကို ရင်ဆိုင်နေရ ပါသည်။

ထိုအခြေအနေသည် မိသားစုဘဝများ၏ ကျန်းမာရေး တိုးတက်မြင့်မားရေး အပါအဝင် ဆင်းရဲမွဲတေမှု လျှော့ချရေး ဆောင်ရွက်ချက်များကို ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါ သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် UNFPA အမှုဆောင် ညွှန်ကြားရေးမှူးက ၂၀၀၉ မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ကုလသမဂ္ဂလူ့ဦးရေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကော်မရှင် အခမ်းအနား မိန့်ခွန်းပြောကြားရာ၌ “ကမ္ဘာ့ဘဏ္ဍာရေး ပြဿနာ မပြီးသရွေ့ လူသန်းပေါင်း ၂၀၀ကို ဆင်းရဲတွင်းသို့ ပြန်လည် တွန်းပို့လျက်ရှိပြီး လူမှုဘဝဖွဲ့လုံရေး နှင့် ထောင်စုနှစ် ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီရေး ဆောင်ရွက်အား ထုတ်နေမှုများတွင် နောက်ပြန်ဆွဲခေါ်နေမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ၁၉၉၄ ခုနှစ် လူ့ဦးရေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု ညီလာခံက ချမှတ်ခဲ့သောလုပ်ငန်းစဉ်များကို နှစ်ဆတိုးလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ဆင်းရဲသူအများဆုံး ကြုံတွေ့နေရသော အကျပ်အတည်းကာလတွင် အပြင်းထန်ဆုံး ထိခိုက်ခံရသည့် အမျိုးသမီးများနှင့် ပျိုရွယ်သူများအတွက် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန် ပိုမို အရေးကြီးသည်ဟု ထည့်သွင်းမိန့်ကြားခဲ့ပါ သည်။”

ထို့ပြင် ယခုအချိန်အခါသည် ၂၀၁၅ ခုနှစ် လူတိုင်းမျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာ စောင့်ရှောက်မှုရှိရမည်။ Universal reproductive health care for all by 2015 ဟူသော ရည်မှန်းချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမည့်

ing...e.com

အချိန်ကာလလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ၂၀၀၉ ဇူလိုင် ၁၁ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သော ကမ္ဘာလူဦးရေနေ့ အထိမ်းအမှတ်ဆောင်ပုဒ်ကို “ ကမ္ဘာစီးပွားအခက် ကာလ မျိုးဆက်ပွားကျန်းမာရေး အလေးထားကြ ” ဟု ချမှတ်ထားပါသည်။

မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုသည်မှာ အနာရောဂါ မသန်စွမ်းမှုများ ကင်းရှင်းပြီး ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ကျန်းမာရွှင်လန်းစွာ မျိုးဆက်ပွားမှု အပါအဝင် လူမှုဘဝဖြစ်စဉ်များတွင် အောင်မြင်မှု သုခအဝဝ ခံစားရခြင်းဟု ကမ္ဘာကျန်းမာရေး အဖွဲ့က အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ အရည်အသွေး ပြည့်ဝသော မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးတွင် မိသားစုစီမံကိန်းခေါ် လူဦးရေကန့်သတ်မှု အစီအစဉ်များ၊ သားဆက်ခြား စီမံကိန်းများ မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးခြင်း အစီအစဉ်များသည်လည်း အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ ၁၉၆၈ခုနှစ် လူ့အခွင့်အရေး သတ်မှတ်ချက်များအရ မိသားစုဦးရေကို စိတ်ကြိုက်သတ်မှတ် ပိုင်ခွင့်ရှိကာ မွေးဖွားလာသော ကလေးများ၏ ပညာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး ကိစ္စများကို စိတ်ကြိုက်ဆောင်ရွက်နိုင်သည် ဟု အသိအမှတ်ပြုထားပြီး ကမ္ဘာနှင့် အဝန်း လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် နှစ်စဉ် အဆမတန် တိုးပွားလာသော လူဦးရေများကြောင့် ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် မက္ကဆီကို နိုင်ငံ၌ ကျင်းပသည့် စတုတ္ထ အကြိမ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကမ္ဘာလူဦးရေ ကွန်ဖရင့်တွင် မိသားစု စီမံကိန်းများဖြင့် လူဦးရေ ကန့်သတ်မှု ဆောင်ရွက်သင့်ကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင် ယခု ၂၁ ရာစုတွင် နည်းပညာများ တိုးတက်လာကာ မိမိတို့၏ မိသားစုဘဝများကို လည်း လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေး သဟဇာတ ကျကျ ဟန်ချက်ညီညီ ထိန်းညှိထားနိုင် သော ကျစ်လျစ်အောင်မြင်သည့် မိသားစုများအဖြစ် “မိသားစု စီမံကိန်း” များ သတ်မှတ်လာကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

မိသားစု စီမံကိန်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် မလိုလားအပ်သော သန္ဓေဆောင်မှုကို ဟန့်တားပေးပြီး သားပျက်ကျခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်စေသော မိခင်သေဆုံးမှုကိုလည်း လျော့ချပေးသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီး အတွက် သာမက မွေးကင်းစကလေး ကျန်းမာ ရေးအတွက်ပါ အကျိုးပြုလျက်ရှိ သည့်အပြင် မီးဖွားနေစဉ် မိခင်သေဆုံးခြင်း၊ ကလေးအသေမွေးဖွားခြင်း၊ မသန်မစွမ်း ကလေးမွေးဖွားခြင်းကို လျော့ချစေပြီး မိခင်နှင့်ကလေးအတွက်ပါ ကျန်းမာရေး ကောင်းမွန်စေပါသည်။ မျိုးပွား အင်္ဂါလမ်းကြောင်း ရောဂါကူးစက်မှုများကိုလည်း ဟန့်တားပေးပါသည်။

မိသားစုစီမံကိန်း ချမှတ်ထားသော မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးတွင်

သားဆက်ခြားခြင်းသည် အရေးပါသော နည်းလမ်းတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ လူသား တစ်ယောက်၏ စဉ်းစားဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိခြင်း၊ ကျန်းမာရေး အသိပညာရှိခြင်းနှင့် သားဆက်ခြား ဗဟုသုတရှိခြင်းတို့အပေါ် မူတည်သည်။ သားဆက်ခြားခြင်း ပညာပေးအစီအစဉ်တွင် အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး နှစ်ဦးစလုံးနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။ သားဆက်ခြားခြင်းဖြင့် မိသားစုဦးရေ နည်းလာကာ ကလေးများ၏ ဘက်စုံမပြတ် ပညာသင်ကြားရေးတွင် အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ မိသားစုရေး ရာများကို ပိုမိုအလေးထား ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊ ကောင်းမွန်အဆင့်မြင့်ဘဝ တိုးတက်မှုစီမံချက် များကို စနစ်တကျ သတ်မှတ် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း၊ စီးပွားရေးရာများ၊ လူမှုရေးရာများ စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲမှုသံသရာမှ လွတ်ကင်းကာ ကျန်းမာရေးဖွံ့ဖြိုးသည့် ဉာဏ်ရည်မီကလေးများ မွေးဖွားခြင်းဖြင့် မိသားစုနှင့် နိုင်ငံအတွက် အကျိုးပြုမည့် အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်များကို မွေးထုတ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကုလသမဂ္ဂ လူဦးရေ ရန်ပုံငွေ အဖွဲ့ကြီးမှ မိမိတို့နိုင်ငံ၏ ဒေသအလျောက် လူဦးရေ လွန်ကဲမှု မရှိစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ အောင်မြင်မှုအနေဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် ခေတ်မီ မိသားစု စီမံကိန်းစနစ်များကို လက်ခံကျင့်သုံးသည့် ဦးရေပမာဏသည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် လက်ထပ်ပြီး ဦးရေ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ ယနေ့အချိန်တွင် ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်လာသည့်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကလေးမွေးဖွားမှုနှုန်း အမြင့်ဆုံးဟု သတ်မှတ်ထားသည့် အာဖရိကနိုင်ငံ များတွင် လူဦးရေတိုးနှုန်း၏ လေးပုံတစ်ပုံ၊ အာရှနှင့် လက်တင်အမေရိကတွင် သုံးပုံ တစ်ပုံကျ ဆင်းလာခဲ့ပါသည်။ မိသားစု စီမံကိန်းအောင်မြင်ရေးသည် ကုဋေပေါင်းများစွာသော အမျိုးသားများနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ပေါ်တွင် မူတည်နေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ ပေါကြွယ်ဝသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။ အကျယ်အဝန်း စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၆၁၂၇၇ ဒသမ ၈၄၈ တွင် ၂၀၀၆ ခုနှစ်ခန့်မှန်း လူဦးရေ စာရင်းများအရ လူဦးရေ ၅၆ ဒသမ ၅ သန်း မှီတင်းနေထိုင်ကြပါသည်။ လူဦးရေ၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ကျေးလက်နေပြည်သူ များဖြစ်၍ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ မြို့ပြနေပြည်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ နှစ်စဉ်လူဦးရေ တိုးပွားနှုန်းမှာ ၂ ဒသမ ၀၂ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပြီး လူဦးရေသိပ်သည်းမှုအရ ရန်ကုန်မြို့ နယ်နိမိတ်အတွင်း တစ်စတုရန်း ကီလိုမီတာတွင် လူ ၃၉၀ ခန့်ရှိ၍ နိုင်ငံ အနှောက်ဘက်ပိုင်းကျသော ချင်းပြည်နယ်တွင်မူ တစ်စတုရန်းကီလိုမီတာတွင်

myanmar.com

လူ့ဝ ဦးခန့်သာ နေထိုင်သောကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေနှင့် နယ်မြေကျယ်ပြန့်မှု အချိုးအစားမျှတကာ လူဦးရေကျပ်တည်းမှု မရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ စိုက်ပျိုးမြေဧက ၄၁ သန်း ရှိရာ ၂၆ သန်းသာ စိုက်ပျိုးရသေး၍ အနာဂတ်တွင် တိုးပွားလာမည့် လူဦးရေ၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် လုံးဝပူပန်ရန် မလိုပါ။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ အရေးသည် မြန်မာ့အရေးဖြစ်သည်အားလျော်စွာ ကုလသမဂ္ဂကြီး၏ ရည်မှန်းချက် များ၊ ဦးတည်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း အလေးထားပါဝင် ဆောင်ရွက် နေပါသည်။ ထို့အတူ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူဦးရေနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုညီလာခံ၏ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ထောင်စုနှစ်ရည်မှန်းချက်များ၏ ပန်းတိုင်တစ်ခု ဖြစ်သော လူတိုင်းမျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေး ရရှိနိုင်ရေး ပန်းတိုင်ကို ရည်မှန်းပြီး မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများနှင့် စိတ်အားထက်သန်စွာ ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏အမျိုးသားကျန်းမာရေး မူဝါဒတွင် ကျန်းမာရေး အဆင့်မြင့်မား ရေးနှင့် အခြေခံ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေး တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် အထူး ဂရုစိုက်အားဖြည့် ဆောင်ရွက်မည့် မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ငါးနှစ်တာ မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်း ၂၀၀၄- ၂၀၀၈ကို ရေးဆွဲချ မှတ်ခဲ့ပါသည်။ UNFPA, WHO, UNDP, UNICEF, WFP ရေးတို့ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ပျိုရွယ်သူ မျိုးဆက်များ ကျန်းမာရေးသည်လည်း အလေးထား ဖြေရှင်းရမည့် နယ်ပယ်သစ် တစ်ခု ဖြစ်လာရာ လူငယ်ထုအတွင်း မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးပညာပေးခြင်း၊ လိင်မှတစ်ဆင့် ကူးစက်တတ်သော ရောဂါများနှင့် ပတ်သက်ပြီး အသိပညာ ပေးခြင်း၊ အကြံပေးခြင်း၊ ဘဝတွက်တာ ကျွမ်းကျင်စရာများကို ထည့်သွင်း သင်ကြားခြင်းများအား အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင် ရာ အစိုးရဌာနများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်လည်း ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့သည်လည်း ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား ပီသစွာ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကြီးနှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်ရင်း ကမ္ဘာ့လူဦးရေနေ့၏ မွန်မြတ်သော ရည်မှန်းချက်များကို ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ လူဦးရေတိုးပွားမှု အရေးသည် အမိနိုင်ငံအတွက် ပြဿနာမဟုတ်သော်လည်း သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ ရှားပါးသည့်နိုင်ငံများအတွက်မူ တိုးပွားလာမည့် အနာဂတ်

လူသားများအတွက် ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားအားလုံး ပူးပေါင်းဖြေရှင်းမှသာ သက်သာပေမည်။ အနာဂတ်လူဦးရေကို ထိန်းသိမ်းပေးခြင်းအားဖြင့် ကမ္ဘာမြေကြီး၏ တည်မြဲမှု သက်တမ်းကိုလည်း ထိန်းသိမ်းပေးရာရောက်ပါသည်။ လူဦးရေ ထိန်းညှိရေးတွင် အရေးပါနေသည့် မျိုးဆက်ပွား ကျန်းမာရေးကို အလေးထားကာ အနာဂတ်အတွက် အကျိုးပြုသည့် ကျန်းမာဖွံ့ဖြိုးဉာဏ်ရည်တိုးသော အနာဂတ်စွမ်းအားရှင်များ မွေးထုတ်ပြုစုပေးခြင်းအားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး ဆင်းရဲမွဲတေမှုများ ကင်းဝေးသည့် သာယာလှပသော အနာဂတ် ကမ္ဘာကြီး ဖြစ်တည်နိုင်မြဲလာလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဆရာများနေ့ အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်

World Teacher's Day 5 October

ပန်းမြိုင်လယ်က ဥယျာဉ်မှူး

အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့သည် ကမ္ဘာ့ဆရာများနေ့ World Teacher's Day ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဆရာများနေ့ဟူ၍ ယခင်က သတ်သတ်မှတ်မှတ်မရှိခဲ့ပါ။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းများက ၂၀၀၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့ကို ကမ္ဘာ့ဆရာများနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ရာမှ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက ဤသို့ တညီတညွတ် ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ခြင်းမှာ ကမ္ဘာလူသားများအတွက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာရရှိအောင်၊ ကမ္ဘာကြီးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာအောင်၊ ကမ္ဘာကြီးသာယာ ဝေပြောလာအောင်ဟူသည့် ရည်ရွယ်ချက်များ ချမှတ်ကာ သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ကမ္ဘာ့ဆရာများနေ့အဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်ခြင်းသည် ဆရာများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မြှင့်တင်ပေးလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာများသည် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွက် မရှိမဖြစ် အလွန်အရေးပါအရာရောက်သည်ဆို သည်မှာ ထင်ရှားသိလာအောင် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက မီးမောင်းထိုးပြလိုက်ခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့အားဖြင့် ကမ္ဘာ့ဆရာများနေ့ အခမ်းအနားကို ၂၀၀၂ ခုနှစ်မှ စတင်ကျင်းပလာခဲ့သည် မှာ ယနေ့တိုင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများတွင် အစိုးရများသည် ဆရာများ၏ ရုပ်ပိုင်းဘဝနှင့် စိတ်ပိုင်းဘဝကို မြှင့်တင် ပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆရာများသည် ဆရာ့အလုပ်များကို စူးစူးစိုက်စိုက် လုပ်ကိုင်သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း တပည့်များ၏ အရည်အသွေးများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာမည် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်မှလည်း

ပညာရေးဆိုင်ရာ သက်ဆိုင်သည့် ဌာနများ အရည်အချင်းပြည့်ဝသော ဆရာများ ဖြစ်လာအောင် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်လက်ပျိုးထောင် လေ့ကျင့်ပေးနေရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံတိုင်းသည် ပညာရေးအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို ငွေသန်းပေါင်း ထောင်နှင့်ချီကာ ခွင့်ပြုခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပညာရေးအသုံးစရိတ်ကို ကာကွယ်ရေးအသုံးစရိတ်ပြီးလျှင် ဒုတိယအများဆုံး သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ အမှန်မှာ ထိုမြောက်မြားစွာသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် နောင်အနာဂတ်တိုင်းပြည် တိုးတက်ရေးအတွက် လူသားအရင်းအနှီး မြှုပ်နှံမှုပင် ဖြစ်သည်။ “ယနေ့လူငယ်၊ နောင်ဝယ်လူကြီး” ဟူသော စကားအရ ယနေ့မျိုးဆက်သစ် စာသင်သားလူငယ်များသည် နောင်တစ်ခေတ်တွင် နိုင်ငံတာဝန်ကို ပခုံးပြောင်းထမ်းဆောင်ကြရမည့်သူများဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်ကောင်း မျိုးဆက်သစ်များကို ပညာသင်ကြားပြုစုပျိုး ထောင်မည့်သူများမှာ အာစရိယဆရာများပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာနှင့် ပညာရေးမှာ ဒွန်တွဲလျက် ရှိပါသည်။ ဆရာများသည် ဘဝဗိသုကာများ ဖြစ်ကြသည်။ ပညာရေးအတွက် သာမက ဘဝ အောင်မြင်ရေး၊ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး၊ ယဉ်ကျေးလိမ္မာရေး စသည့် လူမှုကိစ္စအဝဝကို လမ်းညွှန်သူများပင်ဖြစ်သည်။ ပညာရေး၏အဓိက ရည်မှန်းချက်သည် “စိတ်ဓာတ်၊ စည်းကမ်း၊ ပညာ” ဖြစ်၍ ပညာလည်းသင် လူကိုလည်းပြင်ဆိုသည့်အတိုင်း တပည့်တို့၏ ဘဝ တပည့်တို့၏ အလှကို ပြည့်စုံတိုးတက်အောင် အလှဆန်းသူများပင် ဖြစ်သည်။ တစ်နည်း လောကကို အလှဆင်သူနိုင်ငံ၏ အလှဖန်တီးရှင်များဖြစ်သည်။

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအရ ဆိုပါလျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် ဆရာကို ဘုရားနှင့် တစ်ဂိုဏ်းတည်းထားကာ အနန္တော အနန္တငါးပါးအဖြစ် နေ့စဉ် ရိုသေမြတ်နိုး၊ ရှိခိုးပူဇော်ကြပါသည်။ သို့ ဖြစ်ရာ မြန်မာတို့အတွက်ကတော့ ဆရာများနေ့သည် အစဉ်ထာဝရနေ့စဉ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့ ဓလေ့တွင် ဆရာကို ချစ်ကြောက်ရိုသေမြတ်နိုးကြသည်။ ဆရာဝတ္တရားငါးပါးဟူ၍

“အတတ်လည်းသင်၊ ပဲ့ပြင်ဆုံးမ
 သိပ္ပံမချန်၊ ဘေးရန်ဆီးကာ
 သင့်ရာအပ်ပို့’ ဟု ဆိုထားသကဲ့သို့
 တပည့်ဝတ္တရား ငါးပါးဟူ၍
 ‘ညီညာထကြွ၊ ဆုံးမနာယူ
 လာမှုကြိုဆီး၊ ထံနီးလုပ်ကျွေး

သင်တွေးအံ့ရွတ်' ဟု ဆိုထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေခံပညာ အဆင့်ကျောင်းသားပေါင်း ရှစ်သန်းနီးပါးရှိပြီး ဆရာ၊ ဆရာမ နှစ်သိန်းခွဲခန့်ရှိပါသည်။ နိုင်ငံလူဦးရေ၏ ခြောက်ပုံတစ်ပုံခန့်မျှရှိသော ကျောင်းသားများ၏ နောင်ရေးသည် ဆရာများ၏ အပေါ်တွင် တည်ရှိနေပါသည်။ ဤမျှ များပြားသော အရေအတွက် သည် တိုင်းပြည်၏ အမာခံ လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်များပင် ဖြစ်သည်။ ဆရာများကလည်း အရေအတွက် မဟုတ်ဘဲ အရည်အချင်းပြည့်ဝ၍ ကာယ၊ ဉာဏ၊ စာရိတ္တ ဘက်စုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် သော နိုင်ငံသားကောင်းများ ဖြစ်လာအောင် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်၏ ပညာရေးမျှော်မှန်းချက်မှာလည်း မျက်မှောက်ကာလဖြစ်သော Knowledge Age ပညာခေတ်၏ စိန်ခေါ်မှုနေမှုကို ရင်ဆိုင်နိုင်မည့် အစဉ်လေ့လာသင်ယူနေသော လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း Learning Society ကို ဖန်တီးပေးနိုင်သော ပညာရေးစနစ်တစ်ခု ဖြစ်လာရန် ရည်မှန်းထားရှိပါသည်။ ပညာရေးဆောင်ပုဒ်မှာမူ 'ပညာရေးဖြင့် ခေတ်မီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်ကြီး တည်ဆောက် ရန်' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာဆရာများနေ့တွင် မြန်မာ့ဆရာများ လေ့ကျင့်ပြုစုပျိုးထောင်ပေးနေမှုကို တစ်ဆက် တစ်စပ်တည်း တွေးကြည့်သင့်ပါသည်။ သူ့ကျွန်ဘဝရောက်ခဲ့စဉ်က ဆရာများ၏ဘဝနှင့် မြန်မာ့ ပညာရေးမှာ ကြေကွဲဖွယ်ရာ ကောင်းလှပါသည်။ ၁၉၄၈- ၄၉ ခုနှစ် ပညာရေး အစီရင်ခံစာ တစ်ခုတွင် ရန်ကုန်ယူနီဗာစတီ၌ အမျိုးသား ၂၀၁၃၊ အမျိုးသမီး ၅၁၈ သာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ဆရာ ဖြစ်သင် တက္ကသိုလ်တွင် အမျိုးသား ၄၂ ဦးနှင့် အမျိုးသမီး ၂၂ ဦး ရှိပြီး ဆေးတက္ကသိုလ်တွင် အမျိုးသား ၂၀၂၊ အမျိုးသမီး ၈ ရှိပါသည်။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်တွင် အမျိုးသား ၁၆၀၊ အမျိုးသမီး ၃၅ ဦး တွေ့ရှိရကာ တက္ကသိုလ်တွင် တက်ရောက်နေသူပေါင်းမှာ ကျားမ စုစုပေါင်း ၃၀၄၃ ဦးသာ ရှိပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဆရာဖြစ်သင် တက္ကသိုလ်တွင် တက်ရောက်သော ဆရာဟောင်း အင်အား စုစုပေါင်း ၂၆၂ ဦးကို ကြည့်ရုံဖြင့် ကျွန် ပညာရေးစနစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံပညာရေး မည်မျှ အောက်တန်းနောက်တန်း ကျသည်ကို ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။

ယခုအခါတွင် ဆရာအတတ်ပညာပြုစု ပျိုးထောင်ရေး စီမံကိန်းကြီးသည် အားရကျေနပ်ဖွယ်ရာ အခြေအနေတွင်ရှိသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ အဆင့်မြင့် ပညာအဆင့်တွင် ရန်ကုန်ပညာရေး တက္ကသိုလ်၊ စစ်ကိုင်းပညာရေး တက္ကသိုလ်နှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ ဖွံ့ဖြိုးရေးတက္ကသိုလ်တို့ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့

ပြီးဖြစ်သည်။ အခြေခံ ပညာကဏ္ဍတွင်လည်း ဆရာအတတ်ပညာ သင်ကြားရေး အတွက် ပညာရေးစီမံကိန်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးဦးစီးဌာနအောက်တွင် ပညာရေး ကောလိပ်ပေါင်း ၂၀ ကို ဖွင့်လှစ်ကာ ဆရာအတတ်ပညာကို လေ့ကျင့်ပျိုးထောင် သင်ကြားပေးလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။

ထို့ပြင် ဆရာများ၏ အရည်အသွေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဖောင်ကြီး ဝန်ထမ်း တက္ကသိုလ်နှင့် ဇီးပင်ကြီး ဝန်ထမ်းတက္ကသိုလ်တို့တွင် ဆရာ ဆရာမများ အထူးမွမ်းမံ သင်တန်း များကို စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွင့်လှစ်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ သင်ကြားမှု သင်တန်း၊ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ သင်တန်းစသဖြင့် အရည်အသွေး တိုးမြှင့်ခြင်းဆိုင်ရာ သင်တန်း အမျိုးမျိုးကို ဖွင့်လှစ်ပေးလျက်ရှိပါ သည်။

ဆိုရပါလျှင် ရတနာဟူသည့် ပညာကို ရယူရန်အတွက် သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာများ လိုအပ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်အရ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သုံးလူထွတ်ထားတို့၏ ဆရာသခင်ဖြစ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမကြောင့် အမြတ်ဆုံးတရားကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ ပထမ မြန်မာနိုင်ငံတော် တည်ထောင်ခဲ့သည့် အနော်ရထာမင်းသည် ဆရာတော် အရှင်မြတ် ရှင်အရဟံ၏ အဆုံးအမဖြင့် တရားစစ် တရားမှန်ရရှိကာ ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံတော်ကြီးကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ဆရာကောင်းတပည့်ပန်းကောင်းပန်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မာန်လည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးကလည်း 'ပညာပြည့်ဝ၊ နှလုံးလှသော်၊ ကိစ္စကြီးငယ်၊ ဆောက်သဖွယ်လျှင် ကျဉ်းကျယ်ထွင်းဖောက်၊ ဖြတ်တောက်လိုရာ ပြီးချင်စွာပေ' ဟု လမ်းပြဆုံးမတော်မူခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာများ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ကြောင့်သာ ကျွန်ုပ်တို့ ကမ္ဘာကြီး ဝပြောသဘာယာ လှပနေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ယနေ့ဆရာသန်းပေါင်း ၆၀ ကျော်ရှိပြီး ကျောင်းသားဦးရေ သန်းပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်ရှိပါသည်။ ယခု ရာစုကို ပညာရာစုဟု ခေါ်ဝေါ်သည့် အားလျော်စွာ ကမ္ဘာကြီးတွင် ကောင်းမွန်သော ဆရာများစွာ လိုအပ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဆရာများနေ့ ကျရောက်ချိန်ခါသမယတွင် ပညာအလင်း ဖွင့်ပေးသော ရှေ့ဆောင်လမ်းပြကြယ်နှင့်တူသော ကမ္ဘာ့ဆရာများနှင့် မြန်မာ့ဆရာ အပေါင်းတို့ အား ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသနေ့ အောက်တိုဘာလ ၂၃ ရက်

World Weather Day 23 March

ပြည်သူ့အတွက် မိုးလေဝသ

နှစ်စဉ် မတ်လ ၂၃ရက်နေ့သည် ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသနေ့ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသ အဖွဲ့ချုပ်နှင့် အဖွဲ့ဝင် ၁၈၉ နိုင်ငံမှ အမျိုးသား မိုးလေဝသဗဟိုဌာနများသည် ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသနေ့ အခမ်းအနားကို ခမ်းခမ်းနားနား ဂုဏ်ယူစွာ ဆင်ယင်ကျင်းပ ကြပါသည်။ နှစ်စဉ်ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသနေ့တွင် လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ရာသီဥတုအခြေအနေများကို ဦးတည် ထင်ဟပ်စေသော ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု သတ်မှတ်၍ ကျင်းပခဲ့သည်မှာလည်း အစဉ်အလာ တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသ အဖွဲ့ချုပ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ သိပ္ပံဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများသည် ကမ္ဘာသူ၊ ကမ္ဘာသားတို့ ဘေးကင်းလုံခြုံမှု သက်သောင့် သက်သာရှိစေမှုအတွက် မိုးလေဝသလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်နေရာ မိုးလေဝသ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ရေကြောင့်ဖြစ်သော ဘေးဒုက္ခများကို ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပေါ့ပါးအောင် ဆောင်ရွက်နေချိန်နှင့် ကိုက်ညီစွာဆောင်ပုဒ်များ သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၀ မိုးလေဝသနှစ်အတွက် “လုံခြုံစိတ်ချ ပြည်သူ့ဘဝ၊ ဝန်ဆောင်ထားရ မိုးလေဝသ” ဟူ၍ သတ်မှတ်ခဲ့ပါ သည်။

ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသအဖွဲ့ချုပ်ကို ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် စတင်ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်

ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ယခု ၂၀၁၀တွင် နှစ်ပေါင်းသက်တမ်း ၆၀ရှိခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ မိုးလေဝသအဖွဲ့ချုပ်၏ အဓိကလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များအနေဖြင့် ဆိုးရွားသော မိုးလေဝသအခြေအနေများ၊ လွန်ကဲရာသီဥတု ဖြစ်စဉ်များအတွက် ထိရောက်သော ကြိုတင်သတိပေးချက်များ ထုတ်ပြန် နိုင်ရေး၊ ပြည်သူလူထု အတွက် ပညာပေးရေး၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ချရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုများ တိုးမြှင့်ရေး၊ ကြိုတင်သတိပေးချက်များနှင့် သတင်းပေးပို့မှုစနစ်များ ပိုမိုတိုးတက် ကောင်းမွန် စေရေး၊ ပြည်သူလူထုအတွက် ဝန်ဆောင်မှု စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအောင် တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်ရေး၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးနှင့် ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းစီမံချက်များတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး၊ မိုးလေဝသလုပ်ငန်းများအား လူမှုစီးပွားဆိုင်ရာ အမြင်များဖြင့် အစဉ်ကောင်းမွန်တိုးတက်ရအောင် ဆောင်ရွက်နိုင် ရေးတို့ကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံး ဝိုင်းဝန်း ဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ပြည်သူ့အကျိုးပြု မိုးလေဝသလုပ်ငန်းများကို မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒ ညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာနမှ ထိရောက်စွာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် လျက်ရှိပြီး မိုးလေဝသအခြေအနေများကို နေ့ညမပြတ် အချိန်ပြည့်လေ့လာ စောင့်ကြည့်လျက် ရှိပါသည်။ နေ့စဉ် မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်များ၊ ရက်လတ်၊ ရက်ရှည် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက်များ၊ သတင်းမီဒီယာ မိုးလေဝသလုပ်ငန်းများ၊ ကြိုတင်သတိပေးချက်များနှင့် သတင်းများကို အချိန်မီထုတ်ပြန်၍ ပြည်သူများ အတွက် ဝန်ဆောင်မှု ပေးလျက်ရှိပါသည်။

မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သော အချက်အလက်များတွင် ထူးခြား မိုးလေဝသသတင်း၊ မုန်တိုင်းသတင်း၊ မုန်တိုင်း သတိပေးချက်၊ မုန်တိုင်းဒီရေ တက်ရောက်မည့် သတိပေးချက်၊ မုန်တိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်၊ မိုးနည်းမည့် သတိပေးချက်၊ အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာမည့် သတိပေးချက်၊ လေပြင်းတိုက်ခတ်မည့်သတိပေးချက်၊ ဆိပ်ကမ်းများ သို့မိုးလေဝသ သတိပေးချက်၊ လေယာဉ်ကွင်းများကို မိုးလေဝသသတိပေးချက်၊ မြူထူးဆိုင်းမည့် သတိပေးချက်များ ပါဝင်ပြီး နေ့စဉ်မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက်များတွင် ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်၌ လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော မိုးလေဝသအခြေအနေ၊ မုန်တိုင်းလေ အင်အား အခြေအနေ၊ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းများအလိုက် မိုးရွာသွန်းနိုင်မှု ပျံ့နှံ့ချက်၊ အင်အားပမာဏ၊ မိုးကြီးနိုင်မည့်ဒေသစသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

ရာသီအကူးအပြောင်း ကာလများနှင့် မိုးကြို၊ မိုးဦးကာလများအတွင်း အများအားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်တတ်သော ဆိုးရွားသည့် မိုးလေဝသအခြေအနေများမှာ

mgysc.com

အနောက်လေပွေလှိုင်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းဒေသများသို့ ဝင်ရောက် တတ်ခြင်း၊ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်တွင် မုန်တိုင်းများ ဖြစ်ပေါ်တတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါ သည်။ ဒေသအလိုက် ဖြစ်ပေါ်တတ်သည့် မိုးကြိုးမုန်တိုင်းများမှာ အပူပြန်တက် ဖြစ်စဉ် အလွန်အားကောင်းခြင်းကြောင့် ရေငွေ့အလုံအလောက်ရရှိသည့်အခါ တိမ်အမျိုးအစားများတွင် အကြီးဆုံး၊ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သော မိုးတိမ်တောင်ကြီးများ ဖြစ်ပေါ်လျက် မိုးထစ်ချုန်းသံကြားခြင်း၊ လျှပ်စစ်လက်ခြင်း၊ မိုးသီးကြွေခြင်း၊ စိုက်ဆင်းလေပြင်းများ တိုက်ခတ်ခြင်း၊ လေဆင်နှာမောင်ကျရောက်ခြင်း စသည့် မိုးလေဝသဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ မိုးလေဝသ ဖြစ်စဉ်များသည် မိုးတိမ်တောင်၏ အင်အားနှင့် အရွယ်အစားပေါ်မူတည်၍ ဖော်ပြပါ မိုးလေဝသ ဖြစ်စဉ် တစ်ခုချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဒွန်တွဲ၍သော်လည်းကောင်း၊ မွန်းလွဲ၊ ညနေပိုင်းတို့တွင် အများဆုံးဖြစ်ပေါ်တတ်ပါသည်။ မိုးကြိုး၊ မုန်တိုင်းများသည် နာရီအနည်းငယ်သာ အချိန်တိုဖြစ် တတ်သော်လည်း အထူးသဖြင့် လေကြောင်း၊ ရေကြောင်း ခရီးသွားလာရေးအတွက် အနှောင့်အယှက် ကင်းဝေးစေရန် နေ့စဉ် မိုးလေဝသတင်းများကို ပုံမှန်သတိပြု နားထောင်ခြင်းဖြင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင် ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။

အခြား မိုးလေဝသအခြေအနေမှာ ဧပြီလ၊ မေလ အတွင်း ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်တွင် မုန်တိုင်းများဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိတတ်ရာ ယင်းမုန်တိုင်းများမှာ အများအားဖြင့် သက်တမ်း ၅ ရက်၊ ၆ရက်ခန့်သာရှိပြီး မိုးကြိုး မိုးဦးကာလဖြစ်သဖြင့် အပူစွမ်းအင်များစွာရရှိသောကြောင့် အင်အား ပြင်းထန်တတ်ပါသည်။ မုန်တိုင်းများ ကမ်းခြေဝင်ရောက်သည့်အခါ မိုးသည်းထန်ခြင်း၊ ပြင်းထန်သော လေပြင်းများ တိုက်ခတ်ခြင်းနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် မုန်တိုင်းဒီရေတက်ရောက် တက်ပါသည်။ မုန်တိုင်းကြောင့် မြေပြင်လေဖိအား ကွာခြားမှုများပြီး မြန်မာ့ကမ်းရိုး တန်းတစ်လျှောက်တွင် မိုးသက်လေပြင်းများ ကျရောက်ပြီး အခြေအနေ၊ ပြင်းအား နှင့် အချိန်ကာလအလိုက် တစ်ခါတစ်ရံ ရံဖန်ရံခါ၊ မကြာခဏဟူ၍ ထုတ်ပြန်ပေးပါ သည်။

မုန်တိုင်းခန့်မှန်းရေးလုပ်ငန်းသည် ခေတ်မီတိုးတက်သောနိုင်ငံများ၌ပင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေဆဲပင် ဖြစ်ပြီး မုန်တိုင်းများ၏ စရိုက်လက္ခဏာမှာလည်း ရာသီအလိုက်၊ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ အလိုက် တစ်ကြိမ်နှင့်တစ်ကြိမ် တူညီမှု မရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မုန်တိုင်းနှင့် မုန်တိုင်းဒီရေခန့်မှန်းရေး နည်းပညာကို တိုးချဲ့အသုံးပြုလျက် မုန်တိုင်းဖြစ်ပေါ်ပါက “မုန်တိုင်းဘယ်မှာရှိနေသည်၊” “မုန်တိုင်း

အင်အား ဘယ်လောက်ရှိသည်” “မုန်တိုင်းဘယ်ဒေသကို ဖြတ်ကျော်နိုင်သည်” “မုန်တိုင်း ဘယ်အချိန်တွင် ဖြတ်ကျော်နိုင်သည်” တို့ကို မိုးလေဝသဌာနမှ အချိန်မီ ထုတ်ပြန်ပေးရန် လိုပါသည်။ မိမိနေထိုင်ရာဒေသသို့ မုန်တိုင်းဖြတ်ကျော်မည် ဆိုပါက မုန်တိုင်းဦးတည်နေစဉ် မုန်တိုင်း ဖြတ်ကျော်နေစဉ်နှင့် မုန်တိုင်းဖြတ်ကျော်ပြီး ချိန်တွင် ဆောင်ရွက်ရမည့်အချက်များကို ဒေသအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဦးဆောင် အကြံပေးမှုအတိုင်း လိုက်နာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ သတင်း ထုတ်ပြန်သူ၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် စီမံခန့်ခွဲသူများ ဟန်ချက်ညီညီ၊ အချိန်ကိုက် ကြိုတင်ကာကွယ် ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ပါက အထိအခိုက်၊ အပျက်အစီး များစွာ လျော့နည်းမည်ဖြစ်ပါသည်။

ရေကြောင်း သွားလာရေးအတွက် ခန့်မှန်းချက်များပေးရာတွင် မိုးလေဝသ အခြေအနေ၊ အဝေးမြင်တာ၊ မြေပြင်လေတိုက်ရာအရပ်၊ လေတိုက်နှုန်းနှင့် ပင်လယ်လှိုင်းအခြေအနေတို့ ပါဝင် ပါသည်။ လပတ်မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်များ ပေးရာတွင် ရေသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စိုက်ပျိုး သီးနှံထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းများအတွက် အကျိုးပြုပါ သည်။

နေ့စဉ်မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက်များကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ခန့်မှန်းလျက် အသုံးပြုသူ အဆင့်အတန်း အလွှာစုံသို့ အချိန်မီရောက်ရှိရန်အတွက် မြန်မာ့ရုပ်မြင် သံကြား၊ မြဝတီရုပ်မြင်သံကြား၊ MRTV-3၊ MRTV4၊ နေ့စဉ်ထုတ် သတင်းစာ များ၊ နေပြည်တော် မြန်မာ့အသံ၊ City FM၊ မန္တလေး FM၊ ပဉ္စဝတီ FM၊ ချယ်ရီ FM ရေဒီယိုများ၊ တယ်လီဖုန်း၊ ဖက်စ်၊ အင်တာနက် ဝက်ဘ်ဆိုက်စသည့် နိုင်ငံပိုင် မီဒီယာများမှ အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ ထုတ်ပြန်ပေးလျက်ရှိပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် လေဗေဒညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာနတွင်လည်း မိုးလေဝသရိုက်ကူးရေး စတူဒီယိုကို တည်ထောင်ထားရှိပြီး နိုင်ငံပိုင်ရုပ်မြင်သံကြားဌာနများသို့ နေ့စဉ်ရိုက်ကူး ပေးပို့ လျက်ရှိပါသည်။ အလားတူ မိုးလေဝသသတင်း အလိုအလျောက် ဖြေကြား သည့်စနစ်ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ထားပြီး မည်သည့်ဒေသမှမဆို ခေါ်ယူနိုင်ကာ အချိန်မရွေး ဆက်သွယ်နားထောင်နိုင်ပါသည်။ ကောလာဟလနှင့် သံသယဖြစ်ဖွယ် မိုးလေဝသ သတင်းများကို မယုံကြည်ရန် ဆက်သွယ်မေးမြန်း စုံစမ်းနိုင်ပါသည်။

အချိန်နှင့်လိုက်၍ တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသော သတင်းဆက်သွယ်ရေး နည်းပညာခေတ်တွင် မိုးလေဝသခန့်မှန်းခြင်း လုပ်ငန်းများသည်လည်း ပြောင်းလဲ လာနေပြီဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းစွမ်းရည်တိုးတက်မြင့်မားရေးအတွက် လူသား

အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသာမက စက်ပစ္စည်းခေတ်မီနည်းပညာများ၊ ကိရိယာများ ပိုမိုအသုံးချရန် လိုအပ်လာပါသည်။ မိုးလေဝသ လူငယ်မျိုးဆက်သစ်အများအပြားကို ပြည်ပနိုင်ငံများတွင် ဘွဲ့၊ ဒီပလိုမာများ သွားရောက် လေ့ကျင့်သင်ကြားစေခြင်း၊ သင်တန်းဆရာများအား အဆင့်မြင့် သင်တန်းများ တက်ရောက်စေခြင်း၊ ရက်တို၊ ရက်လတ်၊ ရက်ရှည် မိုးလေဝသခန့်မှန်းမှု သင်တန်းများ တက်ရောက်စေခြင်း၊ မုန်တိုင်း ခန့်မှန်းခြင်း၊ မုန်တိုင်းဒီရေတွက်ချက် ခန့်မှန်းခြင်း၊ ဂြိုဟ်တု မိုးလေဝသလုပ်ငန်းတွင် သင်တန်းများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ အစည်းအဝေးများ သို့ နိုင်ငံတော်မှ စဉ်ဆက်မပြတ် စေလွှတ်လျက် နိုင်ငံတကာ အတွေ့အကြုံများ ဖလှယ်ရရှိနိုင်ခြင်း တိုးတက်သော နည်းပညာများအား မျက်ခြည်မပြတ်လေ့လာနိုင်ပြီး နိုင်ငံနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးကို တက်တက်ကြွကြွ ဆောင်ရွက်နေကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ခေတ်မီ ဆက်သွယ်ရေးစနစ်များ အသုံးပြုလျက် ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း မိုးလေဝသဌာနများနှင့် သတင်းအချက်အလက် အပြန်အလှန် ဖလှယ်နိုင်သည့် ကွန်ရက်စနစ်ကို လည်း ထူထောင်ထားရှိပြီး မိုးလေဝသ သတင်းအချက်အလက်များစွာ လက်ခံရရှိနေကာ ခန့်မှန်းရေးလုပ်ငန်းများအတွက် များစွာ အထောက်အကူပြုလျက် ရှိပါသည်။ သုံးရက်မှ ငါးရက် အတွင်း ဖြစ်နိုင်မည့် မိုးလေဝသ အခြေအနေများကိုလည်း ခေတ်မီ ဆော့ဝဲများ အသုံးပြုနေသည့် အပြင် မုန်တိုင်းဒီရေတွက်ချက်နိုင်သည့် နည်းပညာသစ်များကိုလည်း အသုံးပြုနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒညွှန်ကြားမှု ဦးစီးဌာနသည် ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသအဖွဲ့ချုပ်နှင့် နိုင်ငံတကာ မိုးလေဝသဌာနများနှင့်အတူ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လျက် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြိုတင်ကာကွယ်ရေး၊ ခေတ်မီ မိုးလေဝသခန့်မှန်းခြင်း၊ နည်းစနစ်များ၊ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် နည်းပညာအသစ်အဆန်းများကို ဘက်စုံ အသုံးပြုလျက်နိုင်ငံနှင့် ပြည်သူ့အကျိုးပြုဖို့ အရည်အသွေးပြည့်ဝသော မိုးလေဝသလုပ်ငန်းများအား ကြိုဆိုအားပေး သင့်ပါကြောင်း ကမ္ဘာ့မိုးလေဝသနေ့ကို ဂုဏ်ပြုရေးသား အပ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့
နိုဝင်ဘာလ ၁၄ ရက်

World Diabetes Day 14 November

ဆီးချို သွေးချို ထိန်းသိမ်းဖို့ ယခုကပင် စကြစို့

ကမ္ဘာ့ ဆီးချို သွေးချို ရောဂါကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့သည် နိုဝင်ဘာ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည်။ ယနေ့ကာလတွင် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့၏ ကျန်းမာရေးကို ခြိမ်းခြောက်ထိ ခိုက်နေကာ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များစွာကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး လူတစ်ဦးချင်း၊ မိသားစုတစ်ခုချင်းသာမက နိုင်ငံအတိုင်းအတာအထိပါ ဆင်းရဲမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ နှောင့်နှေးထိခိုက် စေသော ရောဂါများထဲမှာ ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါကို မဖြစ်ခင်ကပင် ကာကွယ်ရေးနှင့် ရောဂါဖြစ်ခဲ့လျှင်လည်း လူစဉ်မမီဖြစ်ခြင်း၊ အရွယ်မတိုင်မီ အသက်ဆုံးရှုံးခြင်းများ မဖြစ်ရအောင် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရေးကို ရည်ရွယ်လျက် (ယခင်က) အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ ဆီးချိုသွေးချို ရောဂါအဖွဲ့ချုပ်ကြီးက ဦးဆောင်ကာ ကမ္ဘာ့ဆီးချို သွေးချို ရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့အဖြစ် တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံကြီး က (ဆီးချို သွေးချိုရောဂါကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ ဆင့်ပွားရောဂါများ ဖြစ်ပေါ်လာ စေပြီး မိသားစုများ၊ နိုင်ငံများ၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးအား ခြိမ်းခြောက်နေသည့် ရောဂါဆိုး တစ်ခုအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ သမိုင်းဝင် ထူးခြားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက် အမှတ် ၆၁ / ၂၂၅ ၏လည်း ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံကြီးမှ ထုတ်ပြန်

ခဲ့သည်။ ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်အရ နိုဝင်ဘာ ၁၄ရက်နေ့တွင် ကျရောက်သည့် ကမ္ဘာ့ဆီးချို သွေးချို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ကို ကုသမဂ္ဂ၏ အထိမ်းအမှတ်ရက်တစ်ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်ကာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှ စ၍ နှစ်စဉ် ကုလသမဂ္ဂမှ ဦးဆောင်ကျင်းပပေးခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ကမ္ဘာ့ ကပ်ရောဂါကြီးများတိုက်ဖျက်ရေးတွင် ဆီးချိုသွေး ချို ရောဂါကွယ်ရေးနှင့် ကုသစောင့်ရှောက်ရေးတို့အတွက် အမျိုးသားရေးမူဝါဒများ ချမှတ် ဆောင်ရွက်ရန် အားပေးတိုက်တွန်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ ဆီးချို သွေးချို ရောဂါကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ကို နှစ်စဉ်ကျင်းပရာတွင် ဆီးချို သွေးချိုရောဂါနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပြီး ၎င်းအကြောင်း အရာပေါ်မူတည်၍ တစ်နှစ်ပတ်လုံး လှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ယခင်က ဆောင်ပုဒ်များအတွက် အကြောင်းအရာများမှာ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါနှင့် လူ့အခွင့်အရေး၊ ဆီးချို သွေးချို ရောဂါနှင့် လူ့ဘဝနေထိုင်မှုဟန်၊ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါအတွက် ကုန်ကျစရိတ် စသည်တို့ ပါဝင်ခဲ့သည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ်မှ စတင်၍ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ၏ နောက်ဆက်တွဲ ဆင့်ပွားရောဂါများကို အထူးသတိပြုကြစေရန် ဆောင်ပုဒ်များ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ

- ၂၀၀၁ - ဆီးချို သွေးချိုရောဂါနှင့် နှလုံးသွေးကြောရောဂါများ
- ၂၀၀၂ - စက္ကူအမြင်ထိန်းလိုလျှင်၊ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ ဂရုပြုဆင်ခြင်
- ၂၀၀၃ - ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ကာကွယ်ပေး၊ မနေ့ဆောင်ရွက် ကျောက်ကပ်အတွက်
- ၂၀၀၄ - အဝမလွန်အောင် ကြိုးစားကာ၊ ဆီးချိုသွေးချို ကာကွယ်ပါ
- ၂၀၀၅ - ဆီးချိုရှိလျှင် သတိယှဉ်၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သင့် ခြေထောက်တို့ဖြစ်သည်။

၂၀၀၆ တွင်မူ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ တောရော မြို့ပါမကျန် ဆင်းရဲချမ်းသာမရွေး တစ်ပြေးညီစွာ ရရှိခံစားကြစေရေးအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး 'ဆီးချို သွေးချို ကာကွယ်ဖို့၊ လူတိုင်းပါဝင်စောင့်ရှောက်ဖို့'ဟု ဆောင်ပုဒ် သတ်မှတ်ပြီး လှုပ်ရှားမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

၂၀၀၇ တွင်မူ ကလေးသူငယ်နှင့် ဆယ်ကျော်သက်များတွင် ဆီးချို သွေးချို အန္တရာယ် ကာကွယ်ရန် ရည်ရွယ်၍ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဆောင်ပုဒ်အနေနှင့်မူ 'ဆီးချို သွေးချို ကာကွယ်ဖို့၊ ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်ဖို့' ဟူ၍ သတ်မှတ်

ခဲ့သည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်အတွက် ဆောင်ပုဒ်အနေဖြင့် 'ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ ကာကွယ်မှု၊ ငယ်စဉ်ကပင် သတိပြု' ဟူ၍ ရွေးချယ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။

၂၀၀၉ မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်များအတွက်မှာမူ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါအကြောင်း နားလည်လာခြင်း ဖြင့် ဆီးချို သွေးချိုရောဂါနှင့် နောက်ဆက်တွဲရောဂါများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ခြင်း လုပ်ငန်းများအား ဦးစားပေး၍ ဆောင်ရွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားကြသည်။ ၂၀၀၉ အတွက် ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ သဘာဝ၊ သိရှိ နားလည်ကာကွယ်ကြဟု သတ်မှတ်ထားပြီး ၂၀၁၀ အတွက် ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆီးချို သွေးချို ထိန်းသိမ်းဖို့၊ ယခုကပင် စကြစို့ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ဆီးချို သွေးချိုရောဂါဆိုသည်မှာ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ဇီဝကမ္မ ဖြစ်စဉ် ချို့ယွင်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာရသော ရောဂါအစုအဝေးတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်း ပန်ကရိယာခေါ်အကျိတ်မှ အင်ဆူလင်ဟော်မုန်းဓာတ်ကို လုံလောက်အောင် မထုတ်လုပ်ပေးနိုင်၍လည်းကောင်း၊ ထွက်ရှိသည့် အင်ဆူလင်ဟော်မုန်း၏ အာနိသင်များ အပြည့်အဝ မပြုချင်အောင် ဆန့်ကျင်နေသော အကြောင်းအချက် များ ဖြစ်ပေါ်လာ၍လည်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်လာရသော ရောဂါ အစု အဝေး တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အင်ဆူလင်ဟော်မုန်းဓာတ်က ခန္ဓာကိုယ်တွင်း သွေးချိုဓာတ်များ မများပြားဘဲ ရှိသင့်သည့်ပမာဏသာရှိနေရအောင် ထိန်းပေးသော အဓိက အရေးကြီးသည့် ဟော်မုန်းဓာတ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း ဟော်မုန်းကို ကနေဒါ နိုင်ငံသား ဖရက်ဒရစ်ဘင်တင်နှင့် ချားလ် ဘတ်စ်တို့က ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် ရှာဖွေတွေ့ ရှိခဲ့ကြပါသည်။

ယခုအခါ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါရှင် သန်းပေါင်း ၂၈၅ သန်းရှိနေပြီ ဖြစ်ကြောင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ အဖွဲ့ကြီးနှင့် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးတို့၏ စာရင်း ဇယားများအရ သိရှိရပါသည်။ ထိရောက်သော ကာကွယ်ရေးနည်းလမ်းများကို ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း ကျင့်သုံးနိုင်ရန် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိပါလျှင် နောင်အနှစ် ၂၀ ကာလ ခရစ်နှစ် ၂၀၃၀ပြည့်နှစ်တွင် တစ်ကမ္ဘာလုံး ဆီးချို သွေးချိုရောဂါရှင်ပေါင်း ၄၃၈ သန်းအထိ တိုးပွားဖြစ်ပေါ်လာမည်ဟု ခန့်မှန်းတွက်ချက်ထားပါသည်။ ကမ္ဘာနှင့် အဝန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော ထိုရောဂါဖြစ်ပွားနှုန်းမှာ လွန်စွာစိုးရိမ်ဖွယ် ကောင်းနေပါသည်။ နောင်လာမည့် အနှစ် ၂၀အတွင်း ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကြီး က သတ်မှတ်ထားသော ဒေသကြီး ၆ခု အနက် အရှေ့တောင်အာရှဒေသသည်

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ အဖြစ်အများဆုံး ဒေသကြီး တစ်ခုဖြစ်နေပါ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ဖြစ်နှုန်းသည် ပျံ့နှံ့မှုမြင့်မားစွာ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိ နေပါသည်။ ၂၀၀၃-၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ဆီးချို သွေးချို ရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး စီမံချက်၏ သုတေသနပြုချက်များအပေါ်မူတည် တွက်ချက်မှုများအရ တစ်ပြည်လုံးတွင် ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ဖြစ်ပွားနှုန်း ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေပါသည်။ လူကြီး ၁၀၀ တွင် ခြောက်ယောက် နှုန်းဖြင့် ဖြစ်ပွားနေပြီး နောက်ထပ် အဆတူ ခြောက်ယောက်သော သူတို့သည် ရောဂါဖြစ်ရန် စိုင်းပြင်းနေ သည့် အဆင့်တွင်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိထားပါသည်။ ကျေးလက်ဒေသနေ လူထုနှင့် မြို့ပြနေလူထု၏ ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါဖြစ်ပွားနှုန်းသည် ၂ဆ ကွာခြားသည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်မှု နည်းပါးသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်ကြသူများ သည် ကျေးလက်လူထုထက် ၂ဆခန့် ပိုမို၍ ရောဂါဖြစ်ပွားနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါ သည်။

ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါဆိုသည်မှာ သွေးအတွင်း အချိုဓာတ်ခေါ် ဂလူးကို့စ် ဓာတ်များ ကာလရှည်ကြာစွာ များပြားနေပြီး သွေးကြောများကို ထိခိုက်ပျက်စီး စေခြင်းအားဖြင့် မျက်စိ ဦးနှောက်၊ နှလုံး၊ သွေးကြောများနှင့် ကျောက်ကပ်များကို ထိခိုက်ပျက်စီးစေသော နာတာရှည်ရောဂါ တစ်ခုဖြစ်သည်။ အဓိကအားဖြင့် အမျိုးအစား ၁ နှင့် ၂ ဟူ၍ ရှိသည်။ ပထမမျိုးမှာ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း အင်္ဂါများ ထိခိုက်ပျက်စီး၍ဖြစ်စေ၊ ဆေးဝါးများကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဖြစ်ပေါ်လာရသော ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ အမျိုးအစားနှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ် ကာလတွင်မှ စတင်ဖြစ်ပွားသော ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ အမျိုးအစားတို့ဖြစ်သည်။

ဒုတိယမျိုးမှာ ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိပြီး ပိုမိုအဖြစ်များသလို အန္တရာယ်ပိုကြီး သော ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါဖြစ်သည်။ ဖြစ်ပွားပုံအကြောင်းအချက်များကို သိရှိထားခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ရေး နည်းလမ်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြ သင့်သည်။ ၎င်း အန္တရာယ်များသော အကြောင်းအချက်များ မရှိသေးသောသူများ အနေဖြင့်လည်း သတိထားနေထိုင် စားသောက်ကြရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဆီးချို သွေးချိုရောဂါဖြစ်စေသော အကြောင်းအချက်များမှာ ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ မျိုးရိုး ရှိခြင်း၊ အဝလွန်ကဲခြင်း၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု နည်းပါးလွန်းခြင်း၊ သွေးချိုရောဂါ မဖြစ်မီ တစ်ဆင့် သွေးချိုဓာတ်များ များပြားနေခြင်း၊ သွေးတိုးရောဂါဖြစ်နေခြင်း၊ သွေးတွင်းအဆီများသည့် ရောဂါဖြစ်နေခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ် ကာလ ပထမဆုံး

ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ဖြစ်ခဲ့ဖူးခြင်းများ ပါဝင်ကြသည်။ ထို့အပြင် အသက်အရွယ် ကြီးမြင့်လာခြင်းနှင့် အချို့သော လူမျိုးနွယ်ဝင်များ၊ ဥပမာ အိန္ဒိယလူမျိုးများသည် လည်း ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ပိုဖြစ်နိုင်အခြေရှိသည့်အကြောင်း အချက်များ ဖြစ်ကြ သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းအကြောင်းအချက်များ မရှိလျှင်လည်း ဆီးချို သွေးချိုရောဂါ ဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် လူတိုင်း ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု လက်ခံ ထားပြီး ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ကာကွယ်ရေး နည်းလမ်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက် ကြရန်မှာ လူတိုင်းအတွက် အရေးကြီးသည့် ကိစ္စတစ်ရပ်အဖြစ် ခံယူထားကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ကာကွယ်ရန်မှာ ချိုလွန်း၊ ငန့်လွန်း၊ အဆီများလွန်း သော အစားအစာများကို ချင့်ချိန်၍ စားသုံးကြရန်၊ အဝမလွန်အောင် စောင့်ကြည့် ထိန်းသိမ်းကြရန်၊ ရေသာလျှင် အချိုရည်များဖြင့် ရေငတ်မဖြောင့် ရေသောက်ခြင်း ဖြင့်သာ ရေငတ်ဖြေရန်၊ အမျှင်ဓာတ်များသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်များများ စားသုံး ရန်၊ တိရစ္ဆာန်မှရသော အဆီများကဲ့သို့ ပြည့်ဝဆီများကို လျှော့၍စားသုံးရန်၊ နေ့စဉ်လှုပ်ရှားမှုများဖြင့် နေထိုင်ဆောင်ရွက်ကြရန်၊ ပုံမှန်လေ့ကျင့်ခန်း ပြုလုပ်ကြ ရန်နှင့် စိတ်ဖိစီးမှုများကို အတတ်နိုင်ဆုံး နည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင် ကျင့်ကြံနေထိုင် ကြရန် တို့ဖြစ်သည်။

ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါရှိသူများ အေးဖြင့် စိတ်ဓာတ်ကျစရာမလိုသလို ပေါ့ပေါ့ ဆဆ ဂရုမစိုက်ဘဲ နေထိုင်ခြင်းမရှိကြဘဲ တတ်ကျွမ်းနားလည်သူ ဆရာဝန်များနှင့် စနစ်တကျ ပြသစစ်ဆေး၍ ကုသမှုကို တိတိကျကျလိုက်နာ ခံယူကြဖို့ လိုအပ်ပါ သည်။ ရပ်ကွက်ထဲမှ လူအချင်းချင်း၊ လူနာအချင်းချင်းက ကြော်ငြာများအဖြစ်စေ၊ ရောဂါပျောက်သည်ဆိုသော ဆေးမြီးတိုများ၊ သစ်မြစ်သစ်ဖုများဖြင့် လက်တည့်စမ်း ကုသခံယူခြင်း မပြုကြရန် လိုအပ်သည်။ နောက်ဆက်တွဲ ဆင့်ပွား ရောဂါများ စတင်ဖြစ်ပွားမှု ရှိမရှိကိုလည်း ပုံမှန်စစ်ဆေးစောင့်ကြည့်နေပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် ကုသမှုခံယူကြရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ ကျင်းပရခြင်း၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက် ထမြောက်အောင်မြင်ရအောင် လူနာများ၊ လူနာရှင် မိသားစု များ၊ ပြည်သူလူထုကအစ နိုင်ငံတော် အထိပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရန် လိုအပ်ပေ သည်။ ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါကြောင့် အသက် ဆုံးရှုံးရခြင်း၊ လူစဉ် မမိဖြစ်ရခြင်း၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုများ နောက်ကျရခြင်း၊ ဘေးအန္တရာယ်ဆိုးကျိုးများ စသည်တို့ ကင်းဝေးကြစေရန် “ဆီးချိုသွေးချို ထိန်းသိမ်းဖို့ ယခုကပင် စကြစို့”

mgare.com

ဟု ဆော်ဩလျက် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားများအား ခြိမ်းခြောက်နေသော ဆီးချို
သွေးချို ရောဂါကို ကဏ္ဍစုံဘက်ပေါင်းစုံမှ ဝိုင်းဝန်းကာကွယ်တိုက်ဖျက်ကြပါစို့ဟု
တိုက်တွန်းလိုက်ရပါသည်။

နိုင်ငံတကာ စာတတ်မြောက်ရေးနေ့ စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်
International Literacy Day 8 September

လူသားစွမ်းရည်မြင့်မားဖို့၊ စာတတ်မြောက်ရေး အားပေးဖို့

စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့သည် နိုင်ငံတကာစာတတ်မြောက်ရေးနေ့ ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့သည် ထူးခြားမွန်မြတ်သည့် ပညာရေး နေ့ထူးနေ့မြတ် တစ်ရက် လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့တွင် နိုင်ငံတကာ စာတတ်မြောက်မှု အခြေအနေနှင့် သက်ကြီး စာမတတ်မြောက်မှု အခြေအနေအရပ်ရပ်တို့ကို နိုင်ငံတကာ အသိုက် အဝန်းအတွင်း ကျယ်ပြန့်စွာ တင်ပြအသိပေးရန်၊ စာတတ်မြောက်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုတွင် ထူးခြားထူးချွန်စွာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြသည့် နိုင်ငံများမှ လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများတို့ကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ချီးမြှင့်ဂုဏ်ပြုရန်နှင့် ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ကြရမည့် သက်ကြီးစာတတ်မြောက်မှု လုပ်ငန်းစဉ်များကို တင်ပြနှိုးဆော်တိုက်တွန်းခြင်း၊ တွန်းအားပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ရန်ဟူသည့် မွန်မြတ် လေးနက်သော ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် အလေးအနက်ထားကာ နိုင်ငံတကာ စာတတ်မြောက်ရေးနေ့ကို ကျင်းပခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကျင်းပသည့် နိုင်ငံတကာ စာတတ်မြောက်ရေးနေ့အတွက် ဆောင်ပုဒ်ကို ယူနက်စကို အဖွဲ့ချုပ်ကြီးက နှစ်စဉ် သတ်မှတ်ပေးလေ့ရှိပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ရွင်လန်း ကျန်းမာချမ်းမြေ့သာ၊ စာတတ်မြောက်ခြင်းက သော့ချက် ပါ'ဟူ၍ ဖြစ်ပြီး ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် 'စာတတ်မြောက်ရေးနှင့် ကူးစက်ရောဂါကာကွယ်

စောင့်ရှောက်ကုသရေး၊ တွဲယှဉ်ဆောင်ရွက်ပေးဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် နိုင်ငံတကာ စာတတ်မြောက်ရေးနေ့ ကြွေးကြော်သံကို 'စာတတ်မြောက်မှု စွမ်းအား၊ အလေးထား'ဟု သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၉ နှင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ် နှစ်နှစ်အတွက် တစ်ကြိမ် သတ်မှတ်ပေးသည့် ဆောင်ပုဒ်မှာ 'လူသားစွမ်းရည်မြင့်မားဖို့၊ စာတတ်မြောက်ရေး အားပေးဖို့'ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၉၆၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၈ရက်နေ့က အီရန်နိုင်ငံ တီဟီရန်မြို့၌ ကမ္ဘာ့ စာတတ်မြောက်ရေး ကွန်ဂရက် တစ်ရပ်ကို ၁၂ ရက်တိုင်တိုင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ထိုကျင်းပခဲ့သည့် စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်ကို အကြောင်းပြုကာ ၁၉၆၅ ခုနှစ် နိုင်ငံတကာ ၁၇ ရက်တွင် ယူနက်စကို အဖွဲ့ချုပ်ကြီးက နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကျရောက်သည့် စက်တင်ဘာလ ၈ရက်နေ့ကို နိုင်ငံတကာ စာတတ်မြောက်ရေးနေ့ အဖြစ် အညီအညွတ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာစာတတ် မြောက်ရေးနေ့ကို ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ်အဖြစ် ကျင်းပခဲ့သည်။

နိုင်ငံတကာစာတတ်မြောက်ရေးအတွက် တွန်းအားပေးသည့်အနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံကြီးက ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်ကို နိုင်ငံတကာစာတတ် မြောက်ရေးနှစ်ဟု သတ်မှတ်ပေးခဲ့ သည်။ ထိုကဲ့သို့ အထူးနှစ်သတ်မှတ်ဆောင်ရွက် စေခြင်းသည် ကမ္ဘာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် စာတတ်မြောက်ရေးကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေး တိုးတက်မှုနှင့် နိုင်ငံများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု သော့ချက်အဖြစ် မီးမောင်းထိုးပြရာ လည်း ရောက်ပါသည်။ လူတိုင်းအတွက် ပညာရေး ၁၉၉၀ အစီအစဉ်အရ ဆောင်ရွက်ကြရာမှာ လူတိုင်း စာတတ်မြောက်ရေးသည် လူတိုင်းအတွက် ပညာရေး၏ ဗဟိုချက်မသဖွယ်ဖြစ်သည်။ လူတိုင်းအတွက် ပညာရေးဟူသော ခိုင်မြဲသည့် ခံယူချက်ဖြင့် ထိရောက်အောင်မြင်ပေါက် မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ကြ ရန် လိုအပ်လာသည့်အလျောက် ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၁၉ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံကြီးက ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၂ ခုနှစ် အထိ ဆယ်စုနှစ်ကို ကုလသမဂ္ဂ စာတတ်မြောက်ရေး ဆယ်စုနှစ်အဖြစ် တညီတညွတ် တည်း ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်စေလျက် ရှိပါသည်။

နိုင်ငံတကာစာတတ်မြောက်မှု အခြေအနေကို တင်ပြရလျှင် စာရင်းအင်း အထောက်အထားများအရ ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်တွင် စာတတ်မြောက်သူဟု သတ်မှတ် ထားသော လူဦးရေမှာ သန်းပေါင်း လေးထောင်ဖြစ်သည်။ အနိမ့်ဆုံး စာတတ်မြောက်မှုစွမ်းရည် (စာဖတ်၊ စာရေး၊ တွက်ချက်တတ်မှုစွမ်းရည်) မျှပင် မရှိသေးသည့် ကမ္ဘာ့လူဦးရေမှာ ၇၇၆ သန်းခန့်မျှ ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ စာမတတ်သူ

၇၇၆ သန်းအနက် ၇၅၉သန်းသည် စာမတတ်သူ အမျိုးသမီး ဦးရေဖြစ်နေပါ သည်။ ယနေ့ကလေးသူငယ် ၇၅သန်းသည်လည်း စာသင်ကျောင်းပြင်ပ၌ ကျောင်းမနေ ဖြစ်ကြသေးပါ။ ကလေးသူငယ်များစွာသည် ကျောင်းမှန်မှန်မတက်၊ တစ်ဝက် တစ်ပျက်နှင့် ကျောင်းထွက်သွားကြသည်။ နိုင်ငံ ၃၅ နိုင်ငံလောက်သည် စာတတ်မြောက်မှု ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထက် နည်းပါးသည်။ ကမ္ဘာ့ စာမတတ်သူ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် ထိုသို့သော နိုင်ငံများတွင် နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။

နိုင်ငံတကာ ခုံသမာဓိအဖွဲ့ ယူနက်စကို အဖွဲ့ချုပ်သည် နှစ်အလိုက် သတ်မှတ်ထားသော နိုင်ငံတကာစာတတ်မြောက်ရေးနေ့ ဆောင်ပုဒ် အဘော်နှင့် အညီ ထူးချွန်ပြောင်မြောက်စွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် နိုင်ငံများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ အဖွဲ့အစည်းများကို ရွေးချယ်ရန် ထိုက်ထိုက်တန်တန်ဆုများ ချီးမြှင့်ပေးအပ်ခဲ့ပါ သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် တီထွင်ဆောင်ရွက်မှု ပရောဂျက်အတွက် ကိပ်ဗာဒီမှ သက်ကြီးရွယ်အို စာတတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု ဦးဆောင်ဒါရိုက်တာမှ ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၅ ခုနှစ်အတွင်း စာမတတ်သူ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ လျော့ချဆောင်ရွက်နိုင် ခြင်းကြောင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ အလှူရှင်ထံမှ ပေးအပ်သော ဆုတစ်ဆုကို ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဆုကိုပင် ဂျာမနီနိုင်ငံ ဟင်းဘတ်မြို့မှ ကျောင်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆရာ ဆရာမများ အရည်အချင်း မြှင့်တင် ပေးသော တက္ကသိုလ် အဖွဲ့အစည်းက မိသားစု စာတတ်မြောက်ရေး ပရိုဂျက် အတွက် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ၎င်းဆုများမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ နှစ်သောင်းဖြစ်ရာ ၎င်းငွေကြေး ဖြင့် လုပ်ငန်းများ ပိုမိုဆောင်ရွက်လာနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ချီးမြှင့်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် တရုတ်ပြည်သူ့နိုင်ငံက အလှူရှင်အဖြစ် ချီးမြှင့်ရာတွင် နိပေါနိုင်ငံမှ ပညာရေးစင်တာ အဖွဲ့အစည်းက ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ မိခင်နှင့်ကလေး ကျန်းမာရေး၊ အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးရေး တိုးတက်ရေး၊ ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်း ပရောဂျက်နှင့် စာတတ်မြောက်ရေးတို့ကို ဆက်နွယ် ဆောင်ရွက်ကြိုးပမ်းမှုအတွက် ဆုတစ်ဆု ရရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အီဂျစ်နိုင်ငံမှ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ကလည်း ကျေးရွာအမျိုးသမီးငယ်များအား လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးမှုနှင့် စာတတ်မြောက်ရေး တို့ကို ဆက်နွယ်ဆောင်ရွက်ကြိုးပမ်းမှုတို့အတွက် အခြားဆုတစ်တစ်ရရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ စာတတ် မြောက်ရေး ဗဟိုကော်မတီသည် ယူနက်စကို အဖွဲ့ချုပ်ကြီးက နိုင်ငံတကာစာတတ်မြောက်ရေးနေ့တွင် ပေးအပ်ချီးမြှင့်သည့် ဆုကို ၁၉၇၁ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၈၃ ခုနှစ်များတွင် ထိုက်ထိုက်တန်တန် ရရှိခဲ့ ပြီးဖြစ်ပါသည်။

mgysa.com

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ် သူ့ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်လာခဲ့သည့် ကာလမှစ၍ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့၏ အင်အားဖြင့် စာတတ်မြောက်ရေးအတွက် ဝါယမစိုက်ထုတ် အစဉ်တစိုက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်လာခဲ့ခြင်းကြောင့် နှစ်ဆယ်ရာစု ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် စာတတ်မြောက်မှု ၉၁ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တက်လှမ်းလာနိုင်ခဲ့ပါ သည်။ သုံးထောင်စုသို့ တက်လှမ်းသည့် ၂၁ ရာစုထိ အခြေခံစနစ်ဖြစ်သော အဆိုပါ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်တွင် ဖော်ပြပါ စာတတ်မြောက်မှု ရာခိုင်နှုန်း ၉၁ မှ အဆင့်ဆင့် တိုးမြှင့်တက်လှမ်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ရာ အမျိုးသား ပညာရည်မြင့်မားရေး ဦးတည်ချက် နှင့် အညီ ပညာရေးအထူး လေးနှစ်စီမံကိန်း၊ ပညာရေးနှစ်ရှည် နှစ် ၃၀ စီမံကိန်းတို့ အရ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေး အစီအစဉ်ဖြင့် လူတိုင်းစာတတ်မြောက်လာစေရေးသို့ ရှေးရှုကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံစာတတ် မြောက်မှုနှုန်းသည် ၉၄ ဒသမ ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ပင် တိုးမြှင့် တက်လှမ်းလာနိုင် ကြောင်း လေ့လာသိရှိမှတ်ထားရပါသည်။

အဆိုပါ ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအောက်တွင် စာတတ်မြောက်ရေးနှင့် စဉ်ဆက်ပညာရေးအစီအစဉ်တို့အရ စာမတတ်သေးသူများအား စာတတ်မြောက် လာစေရေး၊ စာတတ်မြောက်လာသူများအား စာဖတ်ရှိန်မြှင့်တင်ပေးရေး၊ အခြေအနေ ပေးသည့်ရပ်၊ ကျေးတို့တွင် ရပ်ရွာပညာ ပဒေသာဌာနများကို တည်ထောင်ဖွင့်လှစ် ပေးခြင်း စသည့် စသည့်ကြိုးပမ်းမှု အရပ်ရပ်တို့ဖြင့် ဆက်လက်ကြိုးကုတ် အားထုတ်ဆောင်ရွက်သွားကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် စာတတ်သူများအား စာဖတ်ဖြစ်စေရေး၊ ဗဟုသုတကြွယ်ဝတိုးပွား၊ အသိအမြင်များ တိုးတက်လာစေရေး အတွက် ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး စာကြည့်တိုက်ပေါင်း ငါးသောင်း ငါးထောင် ကျော်ဖွင့်လှစ်ကာ စာဖတ်ရှိန် မြှင့်တင်ပေးလျက်ရှိခြင်း၊ စံ ၅ ရပ် ပြည့်မီ ညီညွတ် သည့် စာကြည့်တိုက်ပေါင်း သုံးသောင်းနီးပါး ရှိလာပြီဖြစ်၍ နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး နယ်စပ်ဒေသပါမကျန် စာဖတ်ရှိန်မြှင့်တက်လာခြင်းတို့ကြောင့် လူတစ်ဦးချင်း၏ ဘဝတိုးတက်လာရေးကို ဆောင်ရွက်အောင်မြင်လျက်ရှိပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် လူတိုင်းစာတတ်မြောက်လာစေရေးအတွက် လူတိုင်း လူတိုင်းအနေဖြင့် အမျိုးသားရေးတာဝန်တစ်ရပ်အဖြစ် ခံယူကာ စာမတတ်သူ ဒို့ဝိုင်းကူ၊ လူတိုင်းစာတတ်မြောက်ဖို့ ဝိုင်းဝန်းဆောင်ရွက်စို့ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ဖြင့် ညီညာဖြဖြ ဝိုင်းဝန်းလက်တွဲဆင်နွှဲ ကြိုးပမ်းအားထုတ် ဆောင်ရွက်ကြရမည် ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ ခုခံအား ကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးနေ့
ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်

World AIDS Day 1 December

ခွဲခြားမှုကို ရှောင်ကြဉ်လို့၊ ကာကွယ်ကုသစောင့်ရှောက်စို့

၁၉၈၈ ခုနှစ်မှစ၍ နှစ်စဉ် ဒီဇင်ဘာလ ၁ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာ့ အေအိုင်ဒီအက်စ် နေ့ အခမ်းအနားများကို ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ နှစ်စဉ်ဆောင်ပုဒ်များ သတ်မှတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ ဆောင်ပုဒ်မှာ အေအိုင်ဒီအက်စ် တိုက်ဖျက်ဖို့၊ ခွဲခြားမှုကို ရှောင်ကြဉ်လို့၊ ကာကွယ်ကုသစောင့်ရှောက်စို့ဖြစ်ရာ အဓိပ္ပာယ်မှာ HIV ရောဂါပိုး ကူးစက်ခံသူတိုင်း၊ AIDS ဝေဒနာခံစားနေရသူတိုင်းနှင့် သူတို့၏မိသားစုများကို ခွဲခြားနှိမ့်ချဆက်ဆံမှုမရှိဘဲ၊ နွေးထွေးကြည်ဖြူစွာဖြင့် လူသားချင်း ကိုယ်ချင်းစာနာ ပြီး လက်တွဲကူညီပံ့ပိုးပြုစုစောင့်ရှောက်ပေးကြရန် တိုက်တွန်းထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် စတင်တွေ့ရှိခဲ့သော HIV ရောဂါပိုး ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုသည် နှစ်ပေါင်း ၃၀ခန့် အတွင်းတွင် တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိ နိုင်ငံအသီးသီးသို့ ပျံ့နှံ့ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း၌ လူပေါင်း ၃၃ ဒသမ ၃သန်းခန့်သည် HIV AIDS ရောဂါ ကူးစက်မှုကို ခံစားကြရပြီဖြစ်သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် တစ်နှစ်တည်း အတွင်းပင် လူပေါင်း ၂၃သမ ၆သန်းခန့်သည် HIV ကူးစက်ခံခဲ့ရပြီး ၁ ဒသမ ၈သန်းခန့် သေဆုံးခဲ့ကြောင်း၊ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ အသက် (၁၅နှစ်မှ ၄၉ နှစ်ကြား) အရွယ်သေဆုံးကြသူများသည် AIDS ရောဂါကြောင့် အများဆုံး သေဆုံးရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ AIDS ရောဂါကြောင့် အချို့နိုင်ငံများတွင်

လူသက်တမ်း လျော့နည်းလာကြောင်းကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ကုလသမဂ္ဂထောင်စု နှစ်ဖွံ့ဖြိုးမှု ရည်မှန်းချက် အမှတ်စဉ် ၆ ဖြစ်သည့် အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါ ကပ်ရောဂါအသွင် ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကို ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် တန့်သွားပြီး ကူးစက်မှုနှုန်းကျဆင်းလာစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါကာကွယ် တိုက်ဖျက်ရေး၊ ကုသရေး၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်လုပ်ငန်းများကို လူတိုင်း လက်လှမ်းမီရရှိစေရေးအတွက်လည်းကောင်း အရှိန်အဟုန်မြှင့်ကာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည့် ပြည်တွင်းလူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့ ၂၁ ဖွဲ့၊ ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံ အဖွဲ့ အစည်းများ ၇ ဖွဲ့တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် အာဆီယံ အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါ တားဆီးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့တွင်လည်းကောင်း၊ မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းဒေသနိုင်ငံများအတွင်း အိပ်ချ်အိုင်ဗွီပိုးကူးစက်ပြန့်ပွားမှု တားဆီးရေးစီမံချက်တွင် လည်းကောင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၉ခုနှစ် တရားဝင်ထုတ်ပြန်ထားသော စာရင်းအရ ကမ္ဘာပေါ်၌ အိပ်ချ် အိုင်ဗွီပိုးကူးစက်ခံရသူပေါင်း ၄၁ သန်းခန့်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်သိန်းသုံးသောင်းကျော်ရှိ ကြောင်း သိရပါသည်။ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါသည် လူသားတို့၏ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ခြိမ်းခြောက်အန္တရာယ်ပြုလျက်ရှိသဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးမှ ချမှတ်ထားသောထောင်စုနှစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ပန်းတိုင်တွင် အေအိုင်ဒီအက်စ် ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းကို အလေးပေးထည့်သွင်းထားပါသည်။

ယခင်က အေအိုင်ဒီအက်စ် ဝေဒနာရှင်များအား ခွဲခြားနှိမ့်ချဆက်ဆံခဲ့ကြသည်။ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ဖယ်ကြည့်ထားခြင်း၊ နေရာမပေးခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသိအမှတ် ပြုမခံခြင်း၊ ပညာရေးတွင် အခွင့်အရေးများပိတ်ပင်ခံရခြင်း၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးသော နေရာများတွင် ခွဲခြားနှိမ့်ချဆက်ဆံခံရခြင်း၊ လုံလောက်သောပြုစုစောင့်ရှောက်မှု၊ စနစ်တကျ ဆေးဝါးကုသပေးမှုများ မရရှိခြင်း၊ အထီးကျန်စွာ ဝေဒနာခံစားရခြင်း စသည့် အခက်အခဲများစွာနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးနှင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံအသီးသီးမှ အဖွဲ့အစည်းများက အေအိုင်ဒီအက်စ် ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဦးတည်ချက်များ ချမှတ်၍ စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်

လျက်ရှိရာ ဦးတည်ချက်အချို့တို့မှာ အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါအကြောင်းနှင့် ကူးစက်နည်းများကို ကမ္ဘာလူသားတိုင်း သိရှိပြီး အထူးသဖြင့် လူငယ်လူရွယ်များ အနေဖြင့် ရောဂါဖြစ်စေနိုင်သော အခြေအနေများ၊ အပြုအမူများမှ ရှောင်ကြဉ် ကာကွယ်နိုင်ရန်၊ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီနှင့် ပတ်သက်၍ အန္တရာယ်ရှိသော အပြုအမူများ ပြုလုပ်နေသည့် အုပ်စုများတွင် ကာကွယ်တားဆီးကုသပေးရေး လုပ်ငန်းများကို အထူးဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရန် စောစီးစွာ ရောဂါဖော်ထုတ်သိရှိရန်အတွက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှု ခံယူရန်နှင့် သွေးစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ စောစီးစွာ စနစ်တကျ ဆေးဝါးကုသမှုခံယူရန်၊ အေအာရ်တီခေါ်ရောဂါပိုးမွှားများကို ထိန်းချုပ်ပေးသော ဆေးများရရှိနိုင်ရန်၊ ရောဂါကြောင့်ဆုံးပါးသွားသော မိဘများ၏ ကလေးသူငယ်များနှင့် ဝေဒနာရှင်ကလေးသူငယ်များကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန်နှင့် ရုပ်ပိုင်းစိတ်ပိုင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်၊ အခြားလိုအပ်သော ပြုစုစောင့်ရှောက်ထောက်ပံ့မှုများရရှိနိုင်ရန် စသည် တို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှ စတင်၍ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ အေအိုင်ဒီအက်စ် ရောဂါကာကွယ် တားဆီးတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လေ့လာမှုများနှင့် ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားကျန်းမာရေးကော်မတီ၏ ဦးဆောင်လမ်းညွှန်မှုဖြင့် ခုခံအားကျဆင်းမှု ကူးစက်ရောဂါကာကွယ် တားဆီးရေး ဗဟိုအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှစတင်၍ မိခင်မှ ကလေးသို့ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ ပိုးကူးစက်မှု ကာကွယ်တားဆီးရေးလုပ်ငန်းကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူလူထုအခြေပြု မြို့နယ် ၁၉ မြို့နယ်နှင့် ဆေးရုံအခြေပြုဆေးရုံကြီး ၁၇ ရုံကို အောင်မြင်စွာ စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန ရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး စီမံချက်သည် ကဏ္ဍပေါင်းစုံ ပူးပေါင်းရေးဆွဲခဲ့သည်။ ပြည်သူလူထုအကြား အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါကာကွယ် တားဆီးရေးဆိုင်ရာ အသိပညာ ဗဟုသုတများ တိုးမြှင့်လာစေရေးနှင့် အပြုအမူ ပြောင်းလဲရေးအတွက် မြို့နယ် ၁၇၀ ကျော်တွင် ရာနှုန်းပြည့် ကွန်ဒုံးသုံးစွဲရေး လုပ်ငန်း၊ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ဆေးရုံများ၌ အန္တရာယ်ကင်းသော သွေးသွင်းကုသမှု လုပ်ငန်း၊ မြို့နယ် ၂၁၀ နှင့် ဆေးရုံကြီး ၃၈ ရုံတွင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်မှ သန္ဓေသားသို့ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီကူးစက်မှု ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီး ဆေးရုံကြီးများ အပါအဝင် ဆေးရုံပေါင်း ၃၀ တွင် အေအိုင်ဒီအက်စ် ဝေဒနာရှင်များ အား အေအာရ်တီဆေးဝါးဖြင့် ကုသပေးမှု လုပ်ငန်း၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများ ၌ ပြည်သူလူထု အခြေပြုအိမ်ရာရောက် ပြုစုကုသခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်

လျက်ရှိနေပါသည်။

ဝေဒနာရှင်များအား ရောဂါပိုးပြန့်ပွားမှုကို ဟန့်တားပေးနိုင်သည့် ဆေးဝါးဖြင့် ကုသခြင်း လုပ်ငန်းများကိုလည်း ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှ စတင်ပြီး အထူးကုဆေးရုံကြီး (ဝေဘာဂီ) (မင်္ဂလာဒုံ)တို့မှ စတင်ကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ရန်ကုန်မြို့သို့လာရောက်ကြသော ဝေဒနာရှင်များအတွက် ဆေးကုသမှုနှင့် တည်းခိုနေထိုင်မှု အဆင်ပြေစေရန် အထူးကုဆေးရုံ (သာကေတ)ကို ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ခရစ်နှစ် ၂၀၁၀ ဒီဇင်ဘာအထိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနှင့် ပြည်တွင်းလူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းကာ အေအိုက်ဒီအက်စ် လူနာပေါင်း ၂၆၃၀၀ ကျော်ကို အေအာရ်တီ ဆေးဝါးများဖြင့် ကုသပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကုလသမဂ္ဂ အေအိုက်ဒီအက်စ် အစီအစဉ်၏ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရောဂါဖြစ်ပွားနှုန်းသည် ၂၀၀၀ ခုနှစ်၌ ၀ ဒသမ ၉၄ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ၀ ဒသမ ၆၇ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်လာကာ ၂၀၀၉ ခုနှစ်၌ ၀ ဒသမ ၆၁ ရာခိုင်နှုန်းသို့ တဖြည်းဖြည်းလျော့ ကျလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

အေအိုက်ဒီအက်စ် AIDS ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ

- A = Acquired မွေးရာပါမဟုတ် ကူးစက်ခြင်းဖြင့်ရလာသော
- I = Immune ခုခံအား (ကိုယ်ခံအား)
- D = Deficiency လျော့နည်းကျဆင်းမှု
- S = Syndrome ရောဂါလက္ခဏာစု ဖြစ်သဖြင့် ခုခံအား

ကျဆင်းမှုကူးစက် ရောဂါဟု မြန်မာလို ခေါ်ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အေအိုက်ဒီအက်စ် ရောဂါသည် ရောဂါပိုးရှိသူနှင့် လိင်တူလိင်ကွဲ ဆက်ဆံခြင်း၊ မသန့်ရှင်းသော ဆေးထိုးအပ် ပြွန်ဖြင့်ထိုးခြင်း၊ မသန့်ရှင်းသော ချွန်ထက်သည့် ကိရိယာများ၊ ခွဲစိတ်ကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ ဆေးမင်ကြောင်ထိုးခြင်း စုတ်ထိုးခြင်း၊ နားဖောက်ခြင်း၊ ဓာတ်အပ်စိုက်ခြင်း၊ (အထူးသဖြင့် မူးယစ်ဆေးထိုး၍ သုံးစွဲရာတွင် ဆေးထိုးအပ် / ပြွန်ကိုမျှဝေသုံးစွဲရာမှ တစ်ဆင့်ကူးစက်နိုင်ပါသည်။) ရောဂါပိုးရှိနေသော သွေးသွင်း မိခြင်း ရောဂါပိုးရှိနေသော ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်မှ သန္ဓေသား ရင်သွေးငယ်သို့ ကူးစက်ခြင်းတို့ဖြင့် ကူးစက်နိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။

ယင်းရောဂါပိုးမှာ လေထဲတွင် မပျံနိုင်သဖြင့် ချောင်းဆိုးခြင်း၊ နှာချေခြင်း၊ လက်ဆွဲနှုတ် ဆက်ခြင်း၊ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးဖက်၍ နှုတ်ဆက်ခြင်း၊ ပါးကိုနမ်းရှုံ့ခြင်း၊ အရေပြားချင်း ထိတွေ့ခြင်း၊ အိမ်သာ၊ တံခါးလက်ကိုင်၊ ထိုင်ခုံတို့မှ တစ်ဆင့် မကူးစက်နိုင်သကဲ့သို့ ခြင်၊ ကြမ်းပိုး၊ ကြွက်၊ ယင်၊ အလုပ်ရုံ၊ စက်ရုံ၊ ရုံးဌာနနှင့်

ရေကူးကန်တို့မှလည်း မကူးစက်နိုင်ကြောင်း လေ့လာသိရှိရ ပါသည်။

ယခုအခါ ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးက အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါအကြောင်း ပိုမိုသိရှိလာပြီး ရောဂါကာကွယ်တားဆီးလုပ်ငန်းများတွင် တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အရေးကြီးလှပါသည်။ ရောဂါပိုးရှိသူများကိုလည်း ခွဲခြားနှိမ်ချ ဆက်ဆံခြင်းမပြုဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် နေထိုင် အသက်ရှင်ချင်အောင် ဖေးမကူညီ သင့်ပါသည်။ သို့မှသာ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါ ကာကွယ်တိုက်ဖျက် တားဆီးရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုထိရောက်အောင် မြင်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၀၃ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၄ ခုနှစ်၌ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ တွင် တစ်မူထူးခြားသော အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေး လှုပ်ရှားမှုပြပွဲများ ကို ခင်းကျင်းပြသနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ပိုးမွှားကင်းစင်သော သွေးရရှိရေး အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံး လွှမ်းခြုံနိုင်ခဲ့ရာ မြို့နယ် ပေါင်း ၃၂၄ မြို့နယ်၌ စစ်ဆေးပေး နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်မှ စတင်၍ စာသင်ကျောင်းအားလုံးတွင် ဘဝတွက်တာ သိမှတ်စရာ သင်ရိုးအဖြစ် အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ ပညာပေးသင်ခန်းစာများကို သင်ကြား ပေးလျက်ရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက ရရှိထားပြီး စွမ်းဆောင်ချက်များကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းပြီး ရောဂါကူးစက်မှုမရှိစေရန်အတွက် အပြုအမူပြောင်းလဲ ရေး ဦးတည်သည့် ရောဂါကာကွယ် ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ကုသရေးလုပ်ငန်း များ နည်းတူ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပူးပေါင်းပါဝင်သင့်ကြပါသည်။ ထိုသို့ ပြည်သူ့ လူထုတစ်ရပ်လုံး ပူးပေါင်းလက်တွဲပါဝင်၍ အေအိုင်ဒီအက်စ်ရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေး ကို အင်တိုက်အားတိုက် စိတ်ရောကိုယ်ပါ ဆောင်ရွက်ကြမည်ဆိုလျှင် အောင်မြင်မှု ပန်းတိုင်သို့ မုချရောက်ရှိနိုင်မည် မလွဲဧကန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

